

SCIENCE AND SOCIETY

Abstracts of XXV International Scientific
and Practical Conference
Germany, Berlin
1 – 2, November 2021

**Germany, Berlin
1 – 2, November 2021**

UDC 001.1

BBK 29

The 25th International scientific and practical conference “Science and Society” (November 1-2, 2021) Littera Verlag, Berlin, Germany. 2021. 124 p.

ISBN 978-3-914821-9-3

The recommended citation for this publication is:

Petrov P. Learning Styles and Strategies // Science and Society. Abstracts of the 25th International scientific and practical conference. Littera Verlag, Berlin. 2021. Pp. 39- 43. URL: <http://el-conf.com.ua/>.

Science editor:

Solodka N.V.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Reviewers:

Peter Banagl

Professor in the Mathematisches Institut, Heidelberg University, Germany

Steven Koonin

Professor of Information, Operations & Management Sciences, NYU Stern

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: el-conf@ukr.net

homepage: <http://el-conf.com.ua>

©2021 Littera Verlag

©2021 Authors of the articles

ЗМІСТ

<i>Korobchei A.</i> THE CONCEPT OF WARRANTY. SEPARATION OF THE GUARANTEE FROM THE GUARANTEE .	5
<i>Vashchenko R.</i> THE IMPACT OF PUBLIC POLICY ON THE DEVELOPMENT OF UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES	9
<i>Tardaskina T., Alkhimova V.</i> TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF A VIRTUAL MOBILE OPERATOR	13
<i>Chernukhin D.</i> GREEN TOURISM AS A FACTOR OF ENVIRONMENTAL POTENTIAL DEVELOPMENT OF UKRAINE	17
<i>Miroshnichenko L., Vitkova S.</i> SPECIFICITY OF OFFENSES IN ADOLESCENTS.....	27
<i>Dolatkazina Ye.</i> BIOLOGICAL RESEARCH DURING A PANDEMIC COVID-2019.....	31
<i>Makhmudova Zarifa, Zeinalova Tarana Nazim, Mirzyeva Nazy Vugar</i> ROUTING IN IP NETWORKS.....	35
<i>Miroshnichenko L., Izvitska A.</i> BASIC PRINCIPLES OF COMBATING DOMESTIC VIOLENCE.....	37
<i>Cherba V., Pavlyuchenko A.</i> PROFESSIONAL BURNOUT AMONG SOCIAL WORKERS AS A HARMFUL FACTOR FOR THE SPHERE OF PROVIDING SOCIAL SERVICES..	40
<i>Linnik K., Krasnikova L.</i> COVID-19 IN HIV-INFECTED PATIENTS	45
<i>Miroshnichenko L., Shvets N.</i> THE CONCEPT OF DISCRIMINATION IN MODERN SOCIETY AT THE LEGISLATIVE LEVEL.....	50
<i>Feilyk T., Demchyshyn A.</i> CRM SYSTEM FOR PCB SERVICE WITH AUGMENTED REALITY MODULE	54
<i>Miroshnichenko L., Kalinevych O.</i> BASIC PRINCIPLES OF PREVENTION AND CONTROL DOMESTIC VIOLENCE .	56
<i>Latifa Aliyeva Abdul-Mabudovna, Mirzyeva Nazy Vugar</i> RESEARCH OF IP AND MODERN TECHNOLOGY	60
<i>Kots S., Kots V., Maksimenko M.</i> TO THE ISSUE OF THE INFLUENCE OF DEPRESSION.....	64
<i>Kostikova O., academic adviser Oliynik O.</i> PROBABILITY THEORY IN FORENSIC SCINCE	69

<i>Latifa Aliyeva Abdul-Mabudovna, Nigar Mustafayeva Aliaga</i> DEVELOPMENT OF A CIRCUIT AND CALCULATION OF A LOW-FREQUENCY FILTER FOR THE OPERA- TION OF SWITCHING NODES	73
<i>Hryshchenko V.</i> PNEUMONIA CAUSED KLEBSIELLA PNEUMONIAE, CLINICAL MANIFESTATIONS, DIAG- NOSIS, ANTIBIOTIC THERAPY IN ONCOLOGY	78
<i>Shum Yu.</i> PRINCIPLE OF THE RULE OF LAW: SUB- STANTIVE CHARACTERISTICS, INTERCONNECTION, PRACTICAL IMPLEMENTATION	81
<i>Hobela V., Blaga N.</i> RECYCLING IN UKRAINE: STATE AND PROSPECTS	89
<i>Miroshnichenko L., Vitkova S.</i> SPECIFICITY OF OFFENSES IN ADOLESCENTS	92
<i>Saiko K.</i> SELFREPRESENTATION OF A UKRAINIAN TRANSLATOR IN THE CONTEXT OF COMPUTER TECHNOLOGIES	96
<i>Zeynalova Ruksara Rafik, Akhmedova Sevil Shakhnazar , Nigar Mustafayeva Aliaga</i> THE CHOICE OF THE INSTRUMENTATION AMPLIFIER CIRCUIT FOR THE WORK OF SWITCHING NODES	100
<i>Salna Yu.</i> SEMANTICS OF COLORS IN THE STORY "ST. JOHN'S EVE" BY NIKOLAI GOGOL	103
<i>Kapelka O., Miroshnichenko L.</i> THE ROLE OF LANGUAGE IN SOCIETY	107
<i>Trushkina N., Shiposha V.</i> FEATURES OF GERMAN CLUSTER POLICY.....	110
<i>Kolisetskiy S.</i> SYSTEM OF STIMULATING MEASURES FOR CREATION AND FUNCTIONING OF INDUSTRIAL PARKS IN UKRAINE	117

ПОНЯТТЯ ГАРАНТІЇ. ВІДМЕЖУВАННЯ ГАРАНТІЇ ВІД ПОРУКИ

Коробчей А. Ю.,
*студентка Інституту права
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Анотація: з розвитком правової науки, починають вдосконалюватися та інтерпритуватися певні наукові терміни та поняття, проте при системному тлумаченні потрібно завжди враховувати усталені здобутки доктрини, які допоможуть правильно та всесторонньо вивчати цивільно-правові категорії.

Ключові слова: гарантія, порука, відмежування понять.

Розглядаючи правову природу гарантії, науковці перш за все звертаються до положень національного законодавства. Стаття 546 Цивільного кодексу України передбачає гарантію як один з можливих способів забезпечення виконання зобов'язань, які існують для забезпечення майнових інтересів кредитора та отримання ним гарантії належного виконання зобов'язань. Учасники зобов'язальних правовідносин завжди бажають досягнути через застосування гарантії належного виконання боржником зобов'язань для запобігання негативних наслідків, які можуть настати у випадку невиконання або неналежного виконання зобов'язання.

Досліджуючи гарантію, науковці виділяють факт, що гарантія визнається зручним інструментом погашення саме кредитних зобов'язань і дуже часто використовується кредиторами для мінімізації фінансових втрат. У контексті гарантії кредитор називається бенефіціаром, а боржник – принципал; а самим гарантом може виступати банк, інша фінансова установа або страхова організація як спеціальний суб'єкт [1, с.56]. Гарант присутній у зобов'язальних правовідносинах для того, щоб у кредитора не було сумніви га рахунок виконання зобов'язань боржником, тобто щоб гарантувати кредитору виконання

боржником свого обов'язку. В свою чергу, як зазначено у статті 560 Цивільного кодексу України, гарант відповідає перед кредитором за порушення зобов'язання боржником.

Як зазначає Л. В. Панова, на практиці гарантії за способом надання мають такі різновиди: пряма та непряма гарантія. *Пряма гарантія* надається гарантом безпосередньо бенефіціару відповідно до інструкцій принципала. Коли ж гарант надає гарантію бенефіціару за наказом принципала (зазвичай іншого банку) в обмін на його контр гарантію це є *непрямою гарантією*. Використання непрямих гарантій є характерною ознакою для забезпечення зобов'язань за міжнародними договорами.

Визначення гарантії сформоване у цивільному законодавстві України. Як вже було зазначено вище, стаття 560 Цивільного кодексу України дає наступне визначення гарантії: «За гарантією банк, інша фінансова установа, страхова організація (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку». Проте, виходячи з положень доктрини, дане визначення було розширене Пановою Л. В. *Гарантія* – це спосіб забезпечення виконання зобов'язань, відповідно до якого гарант приймає на себе грошове зобов'язання перед бенефіціаром сплатити кошти за принципала в разі невиконання останнім своїх зобов'язань у повному обсязі або їх частину в разі пред'явлення бенефіціаром вимоги та дотримання всіх вимог, передбачених умовами гарантії [2, с.603-610].

Серед основних характеристик гарантії виділяють наступні:

- зобов'язання гаранта перед бенефіціаром не залежить від основного зобов'язання принципала навіть тоді, коли посилання на таке зобов'язання безпосередньо міститься в тексті гарантії (ст. 562 ЦК України). Таким чином, такий спосіб забезпечення виконання зобов'язання як гарантія є виключенням, при якому недійсність основного зобов'язання не несе за собою недійсності правочину щодо його забезпечення;

- головною метою надання гарантії є забезпечення належного виконання принципалом своїх обов'язків перед бенефіціаром;

- гарантія є чинною з моменту її видачі, якщо інше не передбачено договором;

- за надання гарантії сплачується винагорода;

- гарантія завжди вчиняється у письмовій формі.

Серед науковців існує багато дискусій, зокрема щодо того, що гарантія є одностороннім правочином. Багато хто з цією думкою не погоджується тому, що гарантія може бути як одно-, та і дво- чи багатостороннім правочином. Безпосередня фактична дія у вигляді видачі ліцензії є одностороннім правочином. Але з іншого боку, особливістю гарантії також слід вважати те, що вона не може надаватися лише на підставі волевиявлення гаранта. Для надання гарантії необхідно, щоб бенефіціар звернувся із заявою до гаранта, а також потрібне прохання принципала, який погодився забезпечити основне зобов'язання. Адже на практиці немає ситуацій, коли банк або страхова організація надає гарантію без звернення зацікавлених осіб. Також гарант за видачу гарантії отримує винагороду. Зобов'язання гаранта не може бути ним відкликано, тільки якщо це не передбачено самою гарантією. Це все є двосторонніми або багатосторонніми правочинами. Правова природа гарантії полягає в тому, що *в разі порушення боржником зобов'язання, забезпеченого гарантією, гарант зобов'язаний сплатити кредитору грошову суму відповідно до умов гарантії та в межах суми, на яку видана гарантія* [2, с.603-610].

Цим гарантія відрізняється від іншого способу забезпечення виконання зобов'язання – поруки. При поруці поручитель зобов'язується перед кредитором відповідати за виконання зобов'язання боржником. Тобто якщо боржник не виконає зобов'язання перед кредитором, то і боржник, і поручитель відповідно до статті 554 Цивільного кодексу України, будуть нести солідарну відповідальність перед кредитором. Поручитель, по суті, відповідає перед кредитором у такому ж обсязі, як і боржник. А тому кредитор має право звернутися з вимогою про виконання зобов'язань як до боржника, так і до поручителя в повному обсязі. Проте сторонами обумовлена субсидіарна

відповідальність поручителя, то це означає, що кредитор зобов'язаний спочатку звернутися з правом вимоги виконати зобов'язання до боржника, і лише у разі якщо боржник зобов'язання не виконав, кредитор звертається до поручителя. *Іншою відмінністю гарантії від поруки є суб'єкти*: гарантом, як вже було зазначено, може бути банк, інша фінансова установа, страхова організація, тобто спеціальний суб'єкт, а поручителем – будь-яка фізична чи юридична особа [3, с. 47-51].

Отже, аналіз цих понять дозволяє дійти висновку, що гарантія є ефективним сучасним стимулом належного виконання зобов'язання, який все частіше застосовується на практиці, а його відмежування від поруки як іншого передбаченого законодавством способу забезпечення виконання зобов'язання дає змогу вивчити правову природу цих понять та зрозуміти суть їх ефективного впливу на належне виконання зобов'язання боржником (принципалом).

Література:

1. Обязательственное право / О. С. Иоффе. Иоффе, О. С. 1975.
2. Поняття та види гарантії / Л. В. Панова, 2008, с. 603-610.
3. Порука та гарантія як способи забезпечення виконання підрядних договорів / А. Гриняк / Питання розвитку приватного права, с. 47-51, 2012.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ МІСЦЕВИХ
ОРГАНІВ ВЛАДИ ЩОДО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Ващенко Р.І.,

*слухач Навчально-наукового інституту
публічного управління та державної служби
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Анотація: У статті з'ясовано взаємодію місцевих органів влади з громадою у забезпеченні сталого розвитку об'єднаних територіальних громад. Визначено стратегічне планування розвитку території та проаналізовано інституційне забезпечення їх конкурентоспроможності.

Ключові слова: публічна політика, об'єднані територіальні громади (ОТГ), розвиток територій, місцеве самоврядування.

Взаємодія місцевих органів влади з громадою в процесах прийняття політико-управлінських рішень має бути направлена на місцевий розвиток – це процес певних змін у місцевій системі територіальної громади, який призводить до покращення якості життя зараз і в майбутньому, це партнерство інтересів громади, підприємницьких кіл та органів місцевого самоврядування для підвищення добробуту кожного члена громади і всіх загалом. Тому, коли йдеться про планування сталого розвитку у громаді в найкращому його прояві, то в першу чергу слід розуміти, що мова йде про планування місцевого економічного розвитку із орієнтацією на три складові – соціальне благополуччя, рівний доступ всіх жителів до публічних послуг, охорони здоров'я, чистоти довкілля, екологічної безпеки та захищеності.

Взаємовідносини органів місцевої влади з підприємствами, установами, політичними партіями й громадськими організаціями здійснюється згідно з вимогами Закону України «Про місцеве самоврядування» з управліннями, відділами та іншими

структурними підрозділами, відділами територіальної громади на відповідних рівнях з метою забезпечення чіткого і злагодженого їх функціонування шляхом визначення завдань, погодження планів і дій, здійснення контролю за дотриманням при їх реалізації чинного законодавства, обміну оперативною управлінською інформацією, проведення спільних засідань, нарад та інших заходів. Центром координації взаємодії органу територіальної громади з та місцевими органами виконавчої влади, підприємствами, установами й громадськими організаціями є виконавчої влади, а нині апарат районної державної адміністрації [1].

Стратегія визначає шляхи подолання кризових тенденцій і відставання в соціально-економічному розвитку територіальних громад. Стратегія обґрунтовує стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку на основі аналізу сучасних тенденцій, виявлення проблем і загроз розвитку району; визначає мету, завдання та інструменти їхньої реалізації, етапи реалізації. Вона враховує регіональну спеціалізацію й спрямована на подолання надмірного розриву в економічному стані різних галузей шляхом їх активізації, формування інтегрованих економічних структур на кластерній основі.

Цільова стратегія публічної політики направлена розробку цільових програм розроблених і узгоджених при активній співпраці органів виконавчої влади, громадських організацій та політичних партій щодо удосконалення соціально-економічного розвитку.

Стратегії розвитку територіальної громади, що визначають основні пріоритети й мету розвитку регіону у рамках реалізації загальних пріоритетів і завдань, передбачених Стратегією і її цільовими програмами. Розроблювач - виконавчі комітети місцевих органів влади. Стратегія є підставою для визначення загального плану дій, а також для висновку Угоди про регіональний розвиток, що повинне забезпечити стабільність відносин регіональної влади. За умови висновку Угоди про регіональний розвиток стане можливим забезпечення спільного

фінансування пріоритетних галузей і сфер економіки в районі [2]. Місцеві органи виконавчої влади й органи місцевого самоврядування беруть участь у реалізації Стратегії у відповідності зі своїми повноваженнями, і взаємодіючи у встановленому порядку з органами державної влади, органами влади, підприємствами, установами й організаціями.

Інституційне забезпечення конкурентоспроможності територій забезпечуватиметься шляхом виконання таких завдань:

- визначення на законодавчому рівні засад державної регіональної політики;

- підвищення рівня координації діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування під час формування та реалізації державної регіональної політики шляхом створення відповідного нормативно-правового підґрунтя для концентрації повноважень щодо формування та реалізації державної регіональної політики;

- максимальна концентрація коштів фінансової державної підтримки регіонального розвитку в рамках державного фонду регіонального розвитку;

- завершення проведення адміністративної реформи, зменшення кількості контрольно-наглядових функцій центральних органів виконавчої влади, передача місцевим органам виконавчої влади повноважень центральних органів виконавчої влади вищого рівня;

- визначення на законодавчому рівні організаційно-правових засад функціонування благодійного чинника як складової частини фінансово-кредитного механізму забезпечення розв'язання соціально-економічних проблем регіонів;

- державне стимулювання співробітництва територіальних громад, що здійснюється на основі законодавчо визначених організаційно-правових засадах, принципах, формах, механізмах такого співробітництва;

- визначення порядку функціонування агенцій регіонального розвитку, їх участі у формуванні та реалізації стратегічних пріоритетів розвитку регіонів;

➤ підтримка організацій громадянського суспільства, діяльність яких спрямована на забезпечення місцевого та регіонального розвитку та сприяє залученню громадян до процесу між-регіонального співробітництва та міжрегіонального обміну [3].

Із часу проголошення незалежності в Україні й досі не вдалося створити ефективно діючу систему місцевого самоврядування щодо розвитку територіальної громади. Існуюча модель самоврядування потребує суттєвого вдосконалення, що передбачає перерозподіл повноважень між органами публічної влади різних рівнів, тобто, реформування системи територіальної організації влади. організаціями, які імітують незалежні організації громадянського суспільства. Нині громадські організації ще не стали повноцінними суб'єктами публічної політики на місцях. Для покращення формування публічної політики в регіонах України, необхідна комплексна система заходів та рішень.

Рішення проблем, що накопичуються в ОТГ, вимагають системної реалізації принципів публічної політики, що дозволить запобігти посиленню структурних диспропорцій, досягти збалансованості розвитку економіки як складового народного-подарського комплексу України, стійкого росту добробуту населення регіону на основі максимально ефективного комплексного використання його конкурентних переваг. Створення середовища, комфортної й безпечної для проживання, умов для гармонічного розвитку людини – комплексна підсумкова мета розвитку територіальної громади.

Вплив публічної політики на розвиток ОТГ потребує вдосконалення. Рішення проблем, що накопичуються, вимагає системного підходу щодо структурних диспропорцій, досягти збалансованості соціального розвитку територіальних громад як складового народногосподарського комплексу України, стійкого росту добробуту населення регіону на основі максимально ефективного комплексного використання його конкурентних переваг.

Література:

1. Журавель Я. В. Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування : автореф. дис. на здобуття наук.

Ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07 / Я.В. Журавель. К., 2007. 22 с.

2. Скрипнюк О. Децентралізація влади як чинник забезпечення стабільності конституційного ладу: теорія й практика / О. Скрипнюк // Віче : громадсько-політичний і теоретичний журнал. 2020. № 12. С. 22–24.

3. Законопроект № 2598 «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» // https://www.google.com/search?sxsrf=ACYBGNTbBDXaqPNdiN_dB2-Xd5SSF5IbGg%3A1580130767334&ei=z-EuXqH6E-KJrwSG1pKYAw&q

---

УДК 338.242.2

Економічні науки

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВІРТУАЛЬНИХ ОПЕРАТОРІВ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ

Тардаскіна Т.М.,

*к.е.н., доцент кафедри
менеджменту та маркетингу*

Алхімова В.В.

*аспірант кафедри
менеджменту та маркетингу*

*Державний університет
інтелектуальних технологій і зв'язку
м. Одеса, Україна*

Анотація. *Актуальність теми пов'язана з динамічним розвитком та впровадженням нових технологій у телекомунікаційну сферу, розвитком MVNO (віртуальний оператор мобільного зв'язку) у світі та впровадженням нових стандартів. У роботі розглянуто стан сучасний світового ринку MVNO та визначено основні тенденції розвитку MVNO в Україні.*

Ключові слова: *віртуальний оператор мобільного зв'язку, MVNO, телекомунікації, ринок, тенденції.*

Концепція розвитку віртуальних операторів мобільного зв'язку вже є усталеною в розвинених країнах Європи і Азії, в

США і Канаді і поступово поширюється на ринки, що розвиваються.

Метою даної роботи є дослідження стану світового ринку віртуальних операторів мобільного зв'язку (MVNO) та визначення основних тенденцій розвитку MVNO в Україні.

Згідно даних Transparency Market Research, світовий ринок MVNO досягне більше \$ 75 млрд в 2023 р. Середньорічна темп зростання оцінюється в 7,4% протягом цього періоду з 2015 по 2023 рр. [1].

Проаналізуємо кількість віртуальних операторів мобільного зв'язку (MVNO) станом на 01.01.2020 р. на рис. 1 та розвиток MVNO у світі та розмір ринку на рис. 2 [1].

Рис.1 Кількість віртуальних операторів мобільного зв'язку (MVNO) станом на 01.01.2020 р. [1]

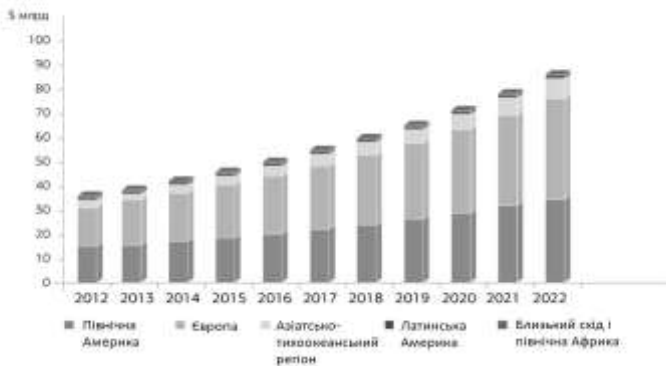

Рис. 2 Сучасний стан та прогноз розміру ринку (млрд. дол.) [1]

Західноєвропейський ринок MVNO є найбільшим ринком

віртуальних операторів – тут зосереджена велика частина проєктів; регіон лідирує і за кількістю абонентів. У Західній Європі працюють найбільші мультинаціональні MVNO світу – Lycamobile (30 млн абонентів в 16 країнах), VirginMobile (близько 20 млн абонентів), Lebara (7 європейських країн і Австралія, 4 млн абонентів), TescoMobile (5 європейських країн, 3, 5 млн абонентів), TransatelMobile (5 європейських країн) і ін.

Досвід роботи західних MVNO показав ефективність такої моделі. Орендуючи мережі операторів мобільного зв'язку, віртуальні оператори не стають їх конкурентами, а, навпаки, сприяють збільшенню рентабельності їх бізнесу, ефективності завантаження їх мереж і забезпечують їм стабільний додатковий дохід. MVNO підтримують операторів мобільного зв'язку, розширюючи асортимент, сприяючи зростанню споживання послуг і абонентської бази. Вони підвищують конкурентоспроможність базових операторів мобільного зв'язку, сприяють збільшенню обсягу продажів трафіку, впровадженню інновацій без додаткових витрат і зменшенню відтоку абонентів. У свою чергу віртуальний оператор мобільного зв'язку, за рахунок економії на будівництві інфраструктури, може пропонувати кінцевому споживачеві по-справжньому низькі тарифи на послуги мобільного зв'язку.

Проаналізувавши розвиток світового ринку MVNO, визначимо основні тенденції розвитку MVNO в Україні.

- Розвиток Інтернет-речей (IoT). Співпраця з промисловими компаніями і участь в держпроєктах – новий шанс для операторів спробувати свої сили. Це перспективний напрямок, головна задача якого розробити програмне забезпечення, що дозволяє здійснювати взаємодію фізичних речей із комп'ютерними системами та мережами. Ця тенденція допоможе створенню інноваційного продукту/послуги, підвищенню рівня якості продукту/послуги та забезпечить поліпшенню інноваційного сектору держави;

- 5G. Побудова мереж 5G теж позитивно вплине на ринок MVNO – мережі нового покоління дозволять створити нові моделі віртуальних операторів мобільного зв'язку, які будуть

пропонувати гарантовану смугу пропускання і привернуть клієнтів, готових платити більше за великі швидкості.

Також впровадження 5G технологій позитивно вплине на розвиток MVNO, адже споживачі будуть сплачувати більші гроші за надавання більш якісного та швидкого трафіку [3].

- Диференціювання мереж – схема роботи віртуального оператора мобільного зв'язку на мережах одразу декількох операторів зв'язку. Це сприятиме залученню додаткового трафіку, покращення рівню сервісу при продажу і подальшому обслуговуванні абонентів.

Використання бізнес-моделі MVNO визначає її перспективне майбутнє на ринку послуг мобільного зв'язку і гарантує ефективність її застосування при просуванні послуг нового покоління. Стимулювання та розвиток MVNO забезпечить поживлення конкуренції на внутрішньому ринку операторів мобільного зв'язку України.

Література:

1. GlobalMarketInsights[Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу -<https://www.gminsights.com/> - дата звернення: 14.10.2021. – Загол. з екрану.

2. AmericanCustomerSatisfactionIndex 2020 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу -<https://www.theacsi.org/>- дата звернення: 15.10.2021. – Загол. з екрану.

3. Яхонтова Є. Десять кроків для подолання розриву між заявленою стратегією і реальними процесами // Генеральний директор. –2008. – №2. – с. 27-32.

ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Чернухін Д.І.,

*студент напряму підготовки магістрів
зі спеціальності 101 «Екологія»*

*Державна екологічна академія
післядипломної освіти та управління
м. Київ, Україна*

У статті проаналізовано міжнародний досвід розвитку об'єктів сільського зеленого (екологічного) туризму; досліджено як особливості визначення цього виду туризму в різних країнах світу, так і особливості його організації; були представлені реальні приклади розвитку екологічного (сільського зеленого) туризму в різних країнах та особливості його організації. У статті також зазначено шляхи використання міжнародного досвіду організації екологічного туризму (сільського зеленого туризму) в Україні в наш час; було зазначено, що вид туризму, досліджений у статті, є зрілим, туристичним напрямком, який динамічно розвивається, і відповідно він уже накопичив цінний досвід, необхідний для розвитку цього виду туризму в Україні.

Ключові слова: *зелений туризм, екологія, природні комплекси, навколишнє середовище, сільська місцевість, туристичні ресурси.*

Green tourism as a factor of environmental potential development of Ukraine (Chernukhin Dmytro).

The article analyzes the international experience of development of rural green (ecological) tourism; both features of definition of this type of tourism in different countries of the world, and features of its organization are investigated; real examples of development of ecological (rural green) tourism in different countries and features of its organization were presented. The article also outlines the ways to use the international experience of organizing ecological tourism (rural green tourism) in Ukraine today; It was noted that the type of tourism studied in the article is a mature, dynamically developing tourist destination, and accordingly it has already accumulated

aluable experience necessary for the development of this type of tourism in Ukraine, which has great potential for developing its own ecological potential.

Key words: *green tourism, ecology, natural complexes, environment, countryside, tourist resources.*

Постановка проблеми. У даній час спостерігається загальна дегуманізація свідомості, пов'язана з безперервним споживанням природних ресурсів. Через збільшення туристичних потоків, антропогенне навантаження на природні та історико-культурні ресурси з кожним роком збільшується і веде до втрати різноманіття біологічних форм і зубожіння природи, яка є джерелом морального розвитку і основою матеріального благополуччя.

Посилення уваги до розвитку туризму в регіонах України обумовлено високим туристичним потенціалом, який в більшості регіонів нашої держави використовується слабо.

Однією з проблем низької уваги місцевих органів влади є слабка мотивація розвитку туризму. Найчастіше на місцевому рівні складається відношення до туризму як до сфери загальнодержавної уваги, немає бачення економічної та соціальної ефективності, яка розраховується за науково-обґрунтованими методиками. Незважаючи на те, що світова громадськість проголошує туризм як економічний феномен, який має високі темпи зростання, і закликає сприяти інвестиціям в туризм як фактор сталого розвитку, в більшості українських регіонів документи з розвитку носять декларативний характер.

Виклад основного матеріалу. За даними Всесвітньої туристичної організації ООН [8], три виміри гарантують довгострокову стійкість розвитку туризму: екологічна, економічна та соціально-культурна сталість. Ці виміри також викликали інтерес у літературі.

Так само Глобальна рада з питань сталого туризму (ГСТК) - міжнародний орган, який зосереджується на розробці широкого розуміння практики сталого туризму та попиту на стійкі подорожі - розробило глобальні критерії сталого розвитку, для тих, хто формує державну політику, а також для готелів та туроператорів. Група працює над виявленням можливостей та рішень для

вирівнювання більшого ринкового потенціалу на основі сталого управління та соціально-економічних, культурних та екологічних впливів [9].

Підприємства загалом прийняли більш широке значення для зеленого туризму, описавши його як туристичну діяльність, що діє екологічно безпечно [10], тоді як міжнародні організації визначили це поняття відповідно до концепції сталого туризму. Насправді, для Всесвітньої туристичної організації зелений туризм - це форма сталого туризму, що характеризується тим, що включає охорону та охорону природи, використання місцевих людських ресурсів та мінімізацію негативного впливу на природне, культурне та соціальне середовище.

Позитивний вплив зеленого туризму на збереження видів, що знаходяться під загрозою зникнення, вивчено досить добре і підтверджено кількома науковими працями. Вплив на охорону китоподібних, наприклад, розглядається у роботі Вокера та Хокінса (2013), лемури в роботі Баклі (2010). Баклі вважає, що екотуризм працює лише тоді, коли місцеві громади усвідомлюють, що вони можуть отримати прибуток від туризму на основі збереження природних ресурсів, одного з основних принципів екотуризму (Баклі, 2010). Вплив екологічної складової зеленого туризму на збереження морських черепах вивчався у роботах Васконцеллоса та ін. (2013), Хант і Варгас (2018); коралові рифи у працях Дідріха (2007), Spalding et al. (2017). Дідріх (2007) зауважує, що, з одного боку, рекреаційний морський туризм є однією з багатьох загроз для Белізького бар'єрного рифу, але він є мотивацією та джерелом його збереження. Ліндсі та ін. (2005) дійшли висновку, що існує достатній рівень доходу від екотуризму для збереження популяції диких собак у Південній Африці. Уолпол (2001) повідомляє про позитивний вплив екотуризму на збільшення кількості комодських драконів (*Varanus Komodoensis*) у національному парку Комодо (Індонезія).

Баклі та ін. (2016) проаналізували вплив екотуризму на подальшу життєздатність деяких популяцій та отримали сприятливі результати (гепарди, новозеландські морські леви,

орангутани, африканські пінгвіни). Дослідження Gutierrez et al.(2020) підтверджує збереження середніх і великих наземних видів через вплив екотуризму в природному заповіднику Лапа-Ріос (Коста-Ріка). На думку цих вчених, у досліджуваному заповіднику «живий щит» зменшує небезпеку для дикої природи від пожеж, вирубки лісів та видобутку золота.

За даними Всесвітньої туристичної організації, на зелений туризм припадає 7-20% загального обсягу туристичних послуг. Найбільші доходи від туристичної галузі США, Франції, Іспанії, Великобританії та Китаю. Україна в цьому рейтингу посідає 69 місце. Сільський туризм у Європі почав розвиватися з середини дев'ятнадцятого століття і, за оцінками Європейської федерації фермерського та сільського туризму (Євро Gites), наразі є 2 мільйони туристичних точок, спеціально під це облаштованих.

Уряд Франції першим у ЄС ініціював розвиток зеленого туризму на початку 1950-х років як механізму альтернативної зайнятості для фермерів міста. Наразі галузь приносить 1 мільярд доларів до бюджету країни та 3 мільярди доларів - до бюджетів регіонів. Діяльність громадських організацій, зареєстрованих на цій території, може стати каталізатором змін та компонентом активації, що включає зовнішні інвестиції, які, на відміну від надання допомоги, не припиняє свою діяльність після завершення фінансування.

При всіх перевагах зеленого туризму, в Україні залишається ряд невирішених проблем, які гальмують його розвиток. Нерегульоване відвідування унікальних природних комплексів робить негативний вплив на природу (знищуються рідкісні рослини, безконтрольно вирубуються дерева, забруднюються водойми, ростуть «гори» сміття в лісах). Недостатня кількість автокемпінгів, місць під наметові табори сприяє погіршенню екології. Держава має гостру потребу в розробці стратегії і конкретних планів розвитку зеленого туризму (податкове законодавство, порядок облаштування екологічних стежок, благоустрій сільських територій, стандарти на послуги і т. п.). Не приділяється належної уваги маркетингу, рекламі та просуванню

екотуристичних можливостей, питанню підготовки кваліфікованих фахівців в області екології [11]. Незважаючи на наявні проблеми, зелені тури стають все більш популярними в Україні.

Слід врахувати той факт, що зелений туризм не повинен стати масовим, оскільки його дія і спрямованість буде прямо пропорційна наміченим цілям. Розробляючи і пропонуючи тури цього виду туризму необхідно спочатку знати на яку цільову аудиторію це буде розраховано, створити «портрет» потенційного туриста. «Класичними» туристами в даному випадку стають фахівці і захоплені любителі природи, для яких пізнавальні тури в природу і відвідування охоронюваних територій є основною метою. З огляду на деякі особливості любителів зеленого туризму, можна скласти узагальнений портрет «зеленого туриста».

В першу чергу такий турист ставить собі за мету можливість розвитку, самовдосконалення і пізнання, вважає за краще «м'який» активний відпочинок і можливість усамітнення. Вік туристів варіюється від 35-55 років, хоча цей показник не має строгих рамок. Тури сільського напрямку користуються популярністю як серед жінок, так і серед чоловіків, як правило з вищою освітою. Їх приваблюють особливі природні ресурси, історія та етнічна культура краю. Що стосується засобів розміщення, то свої переваги туристи віддають розміщенню в селі, переважно в агрооселях. Вони не вимогливі до комфорту, все, що їх цікавить це дика, без слідів втручання, природа. Охоче куштують страви місцевої кухні і користуються послугами місцевих жителів.

Наразі туристам нагадується, як вони впливають на навколишнє середовище, наприклад, в електронному квитку SNCF (Національна компанія французьких залізниць) вказується, що на офіційному веб-сайті або в заявці на розумні телефони, ви можете відстежувати деякі дані, пов'язані з екологією. Щоб дізнатися кількість парникових газів, що викидаються під час подорожі, пропонується перейти на веб-сайт sncf.com або у додаток SNCF.

Це зроблено для того, щоб потенційний турист, який не байдужий до екологічних проблем, думав про використання

менш шкідливих видів транспорту та турбувався про альтернативні способи транспортування, які були б сприятливими для збереження клімату на планеті.

Інформуючи туристів про викиди CO₂ (вуглекислого газу) під час подорожей, ми дозволяємо їм обрати найбільш екологічно чистий транспорт і тим самим сприяємо боротьбі з кліматичними змінами.

Існують занепокоєння щодо негативного екологічного впливу транспорту (літаків, автомобілів), висловлені деякими учасниками веб-конференції з питань сталого розвитку екотуризму (2002) [12]. Авіап перевезення є найбільшим джерелом парникових викидів. Один учасник стверджував, що кожен пасажир обробляє одну тону вуглекислого газу, що викидається в атмосферу під час восьмигодинного польоту. Щоб бути стійким в екологічному розумінні, туризм має вирішувати авіаційну проблему, дозволяючи мандрівникам мінімізувати екологічну шкоду. Гослінг та ін. (2002) також вказують на негативний вплив далеких рейсів на стан екосистеми Сейшельських островів.

Проблема викидів CO₂ від транспорту, що задіяний у туристичній сфері, залишається актуальною до цих днів. Частка викидів вуглецю від туристичного транспорту у 2005-2020 роках зросла з 17,9% до 22,1%. За прогнозами з 2021 по 2030 рік цей показник швидко зросте до 22,8%. Загальні викиди, створені людиною: 2005 рік: 26 400 млн т CO₂; 2016 рік: 32 100 млн т CO₂; 2030 рік: 37 800 млн т CO₂ [13].

Понад 3200 готелів у 65 країнах в даний час пройшли екологічну сертифікацію Green Key (Green Key, 2020). Україна також приєдналася до програми. У 2020 році готель Maison Blanche у Київській області отримав екологічний сертифікат. 13 українських пляжів отримали сертифікат «Блакитний прапор» у 2020 році. Вони мають сертифікат «Блакитний прапор», який видається Фондом екологічної освіти (Данія). Наразі 4671 пляж у 47 країнах світу отримав сертифікат Блакитного прапора (Блакитний прапор, 2020). Місія «Блакитний прапор» бачить свою головну мету в екологічній освіті, зменшуючи вплив

людської діяльності на пляжі та пристані. Основними критеріями сертифікації є: 1) екологічна освіта та доступ до екологічної інформації; 2) якість морської води; 3) екологічне управління; 4) безпека та обслуговування.

Сільський зелений туризм щороку набирає популярності як у світі, так і в Україні. Це дозволяє, з одного боку, активізувати малозабезпечену частину населення, яка може розраховувати на відносно дешевий відпочинок, а з іншого боку, полегшує розвиток ферм, які надають послуги із зеленого туризму в сільській місцевості, створення нових підприємств, які дадуть змогу мешканцям знайти роботу. Водночас це зменшить міграцію працездатного населення за межі країни, а також дозволить залучити як внутрішні, так і іноземні інвестиції, а також впроваджувати нові проекти, що, у свою чергу, принесе значні додаткові надходження до бюджету та зміцнить їх спроможність.

Під час розвитку туризму спільнота має врахувати чотири основні бали:

1. Туристичні ресурси.
2. Можливість отримати доступ до туристичних ресурсів.
3. Наявність інфраструктури.
4. Наявність людей для управління, просування, маркетингу у сфері туризму.

Основними напрямками розвитку сільського зеленого туризму має бути досягнення балансу між соціально-економічними потребами суспільства та збереженням природного середовища. Загалом, цей туристичний напрямок може отримати конкурентні переваги такими способами: адаптація до зовнішніх умов, мобілізація внутрішніх резервів, інтеграція з іншими сферами чи середовищами.

Крім того в Україні, спираючись на польський досвід, працює система екологічної сертифікації та добровільної категоризації «Зелена садиба», розроблена Всеукраїнським Союзом для популяризації сільського зеленого туризму. Схема сертифікації базується на принципах зменшення негативного впливу об'єктів агротуризму на навколишнє середовище,

підтримки народних традицій та ремесел, підтримки місцевої економіки, розвитку екологічно чистих типів розваг та відпочинку [14].

В Україні за прикладом закордонних категоризацій уже розробляється національна система категоризації - знак Українська садиба гостинності видається Союзом для популяризації сільського зеленого туризму в Україні та може бути використаний як інструмент маркетингу для збільшення популярності садиби. Зокрема, у Харківській області вперше була створена регіональна мережа «Привітних садиб Харківського регіону», яка налічувала 37 садиб різних категорій, і вони були включені до всеукраїнської мережі «Українські гостинні садиби». Двоє з них були класифіковані раніше 2014 року (На Харківщині, 2019).

Головні висновки.

1. Зелений туризм - це напрямок, який динамічно розвивається, складний,

міждисциплінарний напрямок, що забезпечує взаємозв'язок туристичних інтересів, охорони природи та культури. Однак на сучасному етапі ця форма діяльності в світовій туристичній галузі характеризується неоднорідністю підходів та принципів організації, застарілим сприйняттям.

2. У багатомовному суспільстві або на різних мовних матеріалах можна простежити деякі тенденції розвитку екологічного дискурсу. Одне з екологічних бачень передбачає тлумачення останнього як невід'ємного компонента всього ланцюга, що існує між людиною, суспільством та природою.

3. Стратегія розвитку зеленого туризму повинна враховувати такі аспекти:

- адаптація законодавчої бази до стандартів, прийнятих у Європі;

- організація рекламних заходів для покращення якості туристичного продукту на основі європейських норм та параметрів навколишнього середовища;

- формування туристичного іміджу території за допомогою виділення специфіки сільського туристичного продукту.

Необхідно виходити з логіки розташування, впливу туристичного ресурсу і, за необхідності, поєднувати зусилля щодо його розвитку з сусідами.

Тому, для зміцнення можливостей сільський зелений туризм є одним із ключових пріоритетів для подолання депресії та посилення соціально-економічного розвитку території.

Розвиток зеленого туризму та племінних поселень у масштабах країни дозволить працевлаштовувати 100 тисяч людей щорічно, підвищити рівень продовольчої та економічної безпеки домогосподарств, а також сприяти відродженню мережі поселень у сільській місцевості.

Література:

1. Niñerola, A.; Sánchez-Rebull, M.-V.; Hernández-Lara, A.-B. Tourism Research on Sustainability: A Bibliometric Analysis. *Sustainability* 2019, 11, 1377.
2. Wall, G. Is Ecotourism Sustainable? *Environ. Manag.* 1997, 21, 483–491. [CrossRef] [PubMed]
3. Buckley, R. Sustainable Tourism: Research and Reality. *Ann. Tour. Res.* 2012, 39, 528–546.
4. Zolfani, S.H.; Sedaghat, M.; Maknoon, R.; Zavadskas, E.K. Sustainable Tourism: A Comprehensive Literature Review on Frameworks and Application. *Econ. Res.* 2015, 28, 1–30.
5. Koutsouris, A. Social Learning and Sustainable Tourism Development; Local Quality Conventions in Tourism: A Greek Case Study. *J. Sustain. Tour.* 2009, 17, 567–581.
6. Kaján, E.; Saarinen, J. Tourism, Climate Change and Adaptation: A Review. *Curr. Issues Tour.* 2013, 16, 167–195.
7. Рутинський М.Й. Сільський туризм: [навч. посіб.] / М.Й. Рутинський, Ю.В. Зінько. – Київ: Знання, 2006. – 150 с.
8. UNWTO. EU Guidebook on Sustainable Tourism for Development. 2020. Available online: <https://www.unwtorg/EU-guidebook-on-sustainable-tourism-for-development>
9. Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.greentour.com.ua>

10. Плотнікова М.Ф. Зелений туризм як механізм багатофункціонального розвитку. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Електронне наукове фахове видання. 2018. Вип. 1. С. 98

11. Лукомська О.І. Аналіз туристичної галузі України в контексті розвитку сільського зеленого туризму Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки. 2016. Вип. 31 (2). С. 79–85.

12. Звіт веб -конференції «Сталий розвиток екотуризму», 2002.

13. 2020-й: Куди подорожували найчастіше українці, звідки прибували іноземці НАЗАД [Електронний ресурс] // Державна прикордонна служба України. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://dpsu.gov.ua/ua/news/2020-y-kudi-podorozhuvali-naychastishe-ukrainci-zvidki-pribuvali-inozemci/>.

14. Стратічук Н.В. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Україні// Сучасний стан та потенціал розвитку індустрії гостинності в Україні: зб. матеріалів I Всеукр. наук. – практ. конф. 2021. – с. 46-49.

СПЕЦИФІКА ПРАВОПОРУШЕНЬ У ПІДЛІТКІВ

Мірошніченко Л.В.

к. філол. наук, доцент

*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ,*

Віткова С.В.

студентка юридичного факультету

*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

м. Дніпро, Україна

У сучасному суспільстві одним із основних аспектів життя є безпека, особливо серед молоді, адже не кожний може захистити себе в будь-якій життєвій ситуації. Нашу увагу ми приділимо питанню правопорушень серед підлітків, з'ясуємо причини мотивації молодих осіб до протиправної поведінки.

Ключові слова: злочинність неповнолітніх, девіантна поведінка, делінквентна поведінка, детермінанти, причини, умови, родина, морально-психологічні ознаки.

Актуальною проблемою сьогодення є зростання правопорушень серед молоді. Причиною правопорушень серед неповнолітніх є, на нашу думку, педагогічне упущення. Тому важлива рання профілактика, яка має розпочинатися вже з дитячого садочка й початкових класів школи, коли закладаються основи характеру, ставлення до оточуючих, поведінки в побуті. Проблеми девіантної поведінки серед неповнолітніх осіб є центральною проблемою не тільки кримінології, а й психології, педагогіки, соціології. Актуальність цієї проблеми обумовлена тим, що вона відображає загальні тенденції злочинності, є індикатором стану суспільства та дає можливість спрогнозувати перспективи і напрями розвитку злочинних проявів у майбутньому. Найчастіше підлітки 14-18 років є найбільш соціально вразливими, піддаючись негативному впливу оточуючих, а в більшості випадків усвідомлено, самостійно вчиняють правопорушення, намагаючись таким чином

утвердитися перед однолітками або показати свою значущість дорослим. Проблема протиправної поведінки неповнолітніх завжди перебуває в полі зору вчених. Науковці звертали велику увагу на дослідження науково-теоретичних засад делінквентної поведінки, детермінант злочинності неповнолітніх, пропонували шляхи, засоби і методи запобігання правопорушенням. Серед авторів, які займалися вивченням різних аспектів злочинності неповнолітніх, є як кримінологи, так і психологи, і педагоги, які висловлювали різні погляди щодо детермінант цієї злочинності. Так, С. Галлек вважає злочинність неповнолітніх проявом почуття пригніченості й нездатності молодого людини перебороти його [1]. Делінквентність нібито допомагає боротися з цим станом і спричиняє бажані зміни у психіці: підлітки почуваються вільними й незалежними, у них з'являється можливість розважитися, виявити свою уяву і спритність, можливим стає отримання матеріальних вигод, є шанс перекласти провину на інших (наприклад, поліцію), а також більш раціонально реагувати на власні невдачі (наприклад, успіх – відчутність неприємностей). Пояснюючи причини протиправної поведінки неповнолітніх, О. Бахур розглядає їх як результат взаємодії двох чинників: умов мікросередовища (впливи сім'ї і школи, які десоціалізують, психологічні труднощі й ускладнення, породжені багатопроблемним соціумом, деформації у спілкуванні та взаємодії), індивідуальних особливостей індивіда (суперечності, головна з яких полягає у невідповідності між суб'єктивною готовністю до дорослого життя і об'єктивною обмеженістю можливостей підлітка; психологічні колізії, які найперше виявляються у вибірково-активному ставленні підлітка до навколишнього середовища, спілкування, до педагогічних впливів у сім'ї, суспільстві, до соціально-моральних цінностей і норм, запропонованих найближчим оточенням) [2]. І. Даньшин вважає, що головною глобальною проблемою злочинності неповнолітніх є «соціальне аутсайдерство», коли діти опиняються поза існуючим суспільством унаслідок неповноцінної соціалізації [3]. Проте, незважаючи на значні наукові розробки цієї проблеми, феномен злочинності неповнолітніх продовжує

хвилювати українське суспільство. Беручи до уваги те, що злочинність – це явище мінливе і динамічне, слід враховувати, що детермінанти злочинності також постійно змінюються і трансформуються. Злочинна поведінка неповнолітніх має ряд причин. По-перше, емоційна чутливість і неврівноваженість, властива підлітковому віку, зумовлюють характер імпульсивних дій, у тому числі й злочинних. По друге, саме в цей віковий період зовнішня детермінація у вигляді моделі злочинної поведінки як найбільш успішної форми активності (лідерства) серед однолітків має високу значущість. У сукупності ці чинники здійснюють максимальний вплив на виникнення і підтримання злочинної поведінки серед підлітків. Безперечно, правопорушення тісно пов'язані з процесами деморалізації суспільства, бездомності, безробіття, з стрімким розвитком наркоманії, токсикоманії, з розпадом сім'ї, з розповсюдженням інших соціально негативних явищ. Сім'я може одночасно демонструвати модель злочинної поведінки та забезпечувати її підкріплення. Імовірність злочинної поведінки підлітків залежить від того, чи стикаються вони з проявами злочинної поведінки у себе вдома. Якщо батьками в присутності дітей було вчинено правопорушення, то можна сміливо розраховувати, що це все вбере у себе дитина. У цій справі повинен бути індивідуальний підхід до кожної «важкої» дитини. Спочатку потрібно детально дослідити причини такої поведінки підлітка і тоді вже шукати шлях до «нового життя» дитини. Одна із причин девіантної поведінки підлітка є неблагополучна родина, в якій він виховувався, у якій злочин – норма. Також причиною правопорушень може бути те, що підлітки мають нестійку психіку і легко піддаються негативному впливу. Тут вже «не застраховані» й благополучні родини. Надмірна вимогливість, критика та брак душевного тепла спонукають дитину сприймати правопорушення як спосіб захисту чи привернення уваги до себе. Заходів для зниження рівня протиправної поведінки неповнолітніх безліч: призначати за перший злочин реальне покарання, а не на невеликий строк, тоді інші підлітки будуть боятися і не робитимуть дурниць; боротися з наркоманією, алкоголізмом, більшість

правопорушень підлітки роблять під дією наркотичних засобів, які порушують свідомість; створювати робочі місця для підлітків, щоб вони мали змогу заробляти законно; проводити екскурсії у виховні колонії; зацікавлювати спортом. А саме головне, на нашу думку, батьки повинні турбуватися про своє «чадо», цікавитися інтересами дитини, проявляти свою любов. Саме від батьків, на нашу думку, залежить майбутнє їх дитини.

У боротьбі зі злочинністю немає простих рішень, це довгий та складний шлях деяких структур, а саме, в першу чергу, родини, школи, соціальних служб, правоохоронних органів. Пам'ятайте, легше заподіяти девіантної поведінки підлітків, чим боротися з злочинністю підлітків. Отже, злочин і злочинця необхідно розглядати в діалектичній єдності. Без цього неможливо розібратися в джерелах злочинного діяння, виявити механізм його вчинення. Адже злочинна поведінка, як і будь-яка поведінка людини, має дві основні групи ознак. Суб'єктивні – мотиви, мета, намір людини та об'єктивні – фізичні рухи і дії. Злочин, перш ніж втілитися в небезпечні для суспільства дії, проходить стадію внутрішнього, психологічного визрівання. Людина спочатку вирішує, а вже потім вчиняє злочин. Сподіваємось, що суспільство схаменеться і буде більше уваги приділяти вихованню підростаючого покоління, тому що саме від молоді залежить майбутнє нашої країни.

Література:

1. Halleck S. *Psychiatry and the Dilemmas of Crime*. Berkeley: University of California Press, 1971. 382 p.

2. Бахур О. Психологічна характеристика підлітків з делінквентною поведінкою. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / Редактори-упорядники В. Ільницький, А. Душний, І. Зимомря. Дрогобич: Посвіт, 2012. Вип. 3. С. 220

3. Даньшин И. Н. Детерминация преступности несовершеннолетних. Питання боротьби зі злочинністю: Зб. наук. пр. Харків: Право, 2004. Вип. 8. С. 75–78.

4. Моринець І.М. Проблеми девіантної поведінки молоді в умовах демократизації українського суспільства: питання теорії та практики/ І.М. Моринець. Львів: Вид-во Львів. держ. ун-ту, 1994 р. 143 с.

УДК 616-092

Природничі науки

ДОСЛІДЖЕННЯ У БІОЛОГІЧНІЙ ГАЛУЗІ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-2019

Долатказіна Є.О.

*студентка біологічного факультету
Львівський національний університет
імені Івана Франка
Львів, Україна*

Анотація: У даній доповіді висвітлено інформацію щодо останніх досліджень біології під час COVID-2019. А також власні спостереження та дослідження.

Ключові слова: Біологія, дослідження, COVID-2019.

Мені важко уявити сучасний світ без досліджень та відкриттів в галузі біології. Особливо зараз, в період пандемії. З кожним відкриттям біологів та науковців інших галузей, ми ближче до вирішення проблеми з коронавірусною інфекцією.

Отже, перейдемо до першого дослідження. Це дослідження пов'язане із вивченням впливу стовбурових клітин на лікування коронавірусної пневмонії. Даний дослід проводить Інститут молекулярної біології та генетики НАН України.

Але для початку варто зазначити, що ж таке «стовбура клітина» та принцип лікування за допомогою неї.

Стовбура клітина-це клітини, які дають початок усім іншим, спеціалізованим клітинам. Клітини в свою чергу формують тканини. Таким чином, ми розуміємо, що стовбурові клітини формують системи органів нашого організму. Для цих клітин характерний необмежений ріст.

Власне метод у якому використовують стовбурові клітини-клітинна терапія. Суть цього методу полягає у відновленні

пошкоджених тканин організму та органів за допомогою трансплантації здорових нових клітин — стовбурових клітин.

У досліді брали участь 13 осіб. Чоловіки віком від 36 до 73 років, у кожного з них було діагностовано двобічну пневмонію (запалення легеневої тканини) та сатурація нижче 93% (показник насичення крові людини киснем, в нормі 95-98%). Пройшло два тижні після ведення стовбурових клітин і у 4 з 13 осіб легені відновились.[2]

На 24-ому тижні досліджень згідно досліджень у 12 з 13 осіб динаміка значно покращилась. Варто зазначити, що в інших 15 осіб, які не отримували клітинної терапії ситуація була геть інша. А саме- 1 особа померла, ще у 8 осіб діагностували фіброз легень.

“Цитокіневий шторм” –це активовані SARS-CoV-2 власні імунокомпетентні клітини в надлишку виділяють біологічно-активні речовини, що викликають патологічне запалення як тканини легень, так і інших органів, підвищують проникність судин, що провокує розвиток фіброзу легень. Стовбурові клітини мають здатність пригнічувати вивільнення прозапальних цитокінів, що особливо важливо при коронавірусній пневмонії.

Мета другого досліджу-отримати речовини, які, впливаючи на відповідний фермент клітин крові – нейтрофілів, будуть блокувати розвиток запального процесу.

Нейтрофіли-клітини, які беруть участь у захисних реакціях організму від інфекцій за допомогою фагоцитозу.

Нейтрофіли здатні утворювати позаклітинні пастки. Основна задача цих пасток-затримувати та дезактивувати чужорідні частинки за допомогою ДНК загиблих нейтрофілів. Фермент нейтрофілів- протеїназа С бета. Саме він і потрібен аби пастки нормально відтворювались. Але при дії коронавірусного вірусу нейтрофілів утворюється занадто багато. Це призводить до «вибуху» або «самознищення» нейтрофілів. Тобто, вони не здатні захищати організм. Науковці вже знайшли 4 речовин, які можуть пригнічувати дію нейтрофілів.[1]

Тепер хочу висвітлити виключно свої спостереження та дослідження. Я спілкувалась з людьми, які перенесли COVID-

2019. Це 5 осіб. І повинна зазначити, що перебіг хвороби був у всіх випадках подібний. А саме-підвищена температура, кашель та слабкість. Проте, у кожного після одужання спостерігалась своя індивідуальна реакція.

19-річна дівчина, яка перенесла важку форму коронавірусної інфекції помітила, що після гормонотерапії помітно набрала вагу. Я вирішила це дослідити, оскільки подібні скарги я чула доволі часто. Під час лікування вона приймала цілий курс лікування гормонами, а саме-дексаметазон. Дексаметазон-це напівсинтетичний кортикостероїд. Призначають при не недостатності функції надниркових залоз (гіпофункція). Окрім того, препарати цієї групи показані при широкому спектрі захворювань, що мають у своєму патогенезі запальний або аутоімунний компонент, у якості протиалергічних засобів та імуносупресантів при пересадці органів.

Цей гормон добре вивчений фармацевтами, біологами та хіміками. Чимало дослідів у біології було зроблено на цю тему. Біологи вивчали біохімічну дію та вплив на організм цього гормону.

Адже, саме цей препарат вважають одним з найкращим при лікуванні коронавірусної інфекції. Він допомагає зменшити запалення легень.

Отже, якщо пояснити набір ваги доволі просто. Передозування гормонами наднирників призводить до гіпертензії, гіперглікемії, набряку та набряки.

Дівчина, 22 роки. Після перенесення коронавірусної інфекції почувалась доволі непогано. Приблизно через місяць вона звернувся до стоматолога для того аби видалити зуб. Почалась кровотеча, яку було важко зупинити. Це було доволі дивно, бо у пацієнтки завжди були усі показники формених елементів крові в нормі(норма-180-320 тромбоцитів в літрі). Ми вирішили зробити загальний аналіз крові. Аналіз показав тромбоцитопенію-знижена кількість тромбоцитів нижче 180 в 1л. Я проаналізувала кожен препарат який приймала пацієнтка. І ось до якого висновку я дійшла. При лікуванні їй прописували препарати для розрідження

крові(антикоагулянти). Для того, щоб уникнути ДВЗ-синдрому (Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання крові-це генералізована активація процесу згортання крові в поєднанні з активацією або пригніченням фібринолізу).

Отже, препарат, що спровокував цей процес-аспірин. Адже,він перешкоджає склеюванню тромбоцитів. Відповідно на молекулярному рівні дія аспірину триває доволі довго.

У хлопця 20 років після перенесення середньої форми важкості, спостерігалось запаморочення голови, порушення координації рухів. Із аналізами було все добре. Вирішили звернутись до невропатолога. Я перевірила багато джерел і мала підозру, що ця проблема може бути через центральну нервову систему, а саме-мозочок. Мозочок відповідає за регуляцію та координацію рухів. Згідно обстежень, це підтвердилось.

До речі, варто зазначити, що після перенесення COVID-2019 у багатьох пацієнтів спостерігаються проблеми із ЦНС та нервовою системою в цілому(наприклад: проблеми з іннервацією). А також психологічні проблеми, наприклад: депресії, панічні атаки та перепади настрою.

У двох останніх випадках спостерігались проблеми зі сторони ШКТ. До речі, доволі поширений варіант перебігу хвороби. Лікували, як звичайний перебіг з додаванням ентеросорбентів.

Не варто забувати, що над дослідженням і розробкою також працювали біологи. Отже, вакцина від COVID-2019 також можна вважати досягненням біологічної галузі.

Отже, питання щодо COVID-2019 вже добре вивчене, є багато досліджень. Багато з них в процесі вивчення, деякі тільки почнуть досліджувати. Науковці таких галузей як: біологія, медицина та хімія, щодня досліджують щось нове аби ми могли перемогти вірус COVID-2019. Біологи під час пандемії зробили чимало відкриттів. Наука не стоїть на місці.

Література:

1.<https://www.nas.gov.ua/UA/Org/Pages/default.aspx?OrgID=0000285>

2. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3201282-likuvanna-koroni-stovburovimi-klitinami-ukrainski-vceni-otrimali-persi-rezultati-doslidzen.html>

3. <https://med-ukraine.info/news/2019/centralne-zapamorchennya-zagalni-polozhennya-668>

Technical sciences

ROUTING IN IP NETWORKS

*Махмудова Зарифа,
Зейналова Тарана Назим кызы
старшие лаборанты
Мирзыева Назы Вугар кызы
магистр*

*Азербайджанский Государственный
Университет Нефти И Промышленности,
кафедра Электроники и автоматики,*

Abstract: *This work is based on the results of a theoretical and experimental study of existing algorithms for replacing lost packets in the transmission of a speech signal, to improve the methods of ensuring quality indicators of VoIP in distributed networks.*

The result of the research will be recommendations for improving the quality of services in the network to meet the requirements of consumers.

Keywords: *Routing, autonomous system, network*

МАРШРУТИЗАЦИЯ В IP-СЕТЯХ

Аннотация: *Работа основана на результатах теоретического и экспериментального исследования существующих алгоритмов замены потерянных пакетов при передаче речевого сигнала, для улучшения методов обеспечения показателей качества VoIP в распределенных сетях.*

Результатом исследования станут рекомендации по повышению качества обслуживания в сети с учетом требований потребителей.

Ключевые слова: *маршрутизация, автономная система, сеть.*

Routing in IP networks is based on a hierarchical network structuring and corresponding address structuring. [5] Routers (gateways) can be internal, forming the internal structure of the autonomous system, and external, providing access to the backbone to access the upper levels of the network structure. Internal gateways should contain detailed information about the structure of the autonomous system and provide on its basis the routing of datagrams within the autonomous system. It is not necessary to route outside the autonomous system and process the appropriate routing information; it is only necessary to forward the datagram to the external gateway[1]. Outside gateways, on the other hand, do not need to support internal routing procedures, but must have information to route datagrams outside the autonomous system. Address masks provide the ability to do this routing split. At each level of the network, it is possible to distinguish those elements of the IP address that are important for the choice of the route.[2,3]

Separation of routing into external and internal can significantly reduce the amount of processed routing information and the amount of routing tables in each gateway. The external gateway, having received a datagram addressed to the autonomous system, forwards it to the internal gateway, which has information for routing within the autonomous system. The internal gateway, having received a datagram addressed outside the autonomous system, simply has to forward it to the external gateway.

The routing table looks like this:

Destination address- Address mask- Next router address -Port address- Distance

The routing tables are filled with special protocols based on adaptive distributed routing algorithms. Those. each gateway independently generates its own routing table, based on data received from neighboring gateways. Algorithms for exchanging this data are the main subject of routing protocols.

References:

1. Калугин А. Н. Введение в IP – сети. – М., 2008.

2. Уолрэнд Дж. Телекоммуникационные и компьютерные сети. – М.: Постмаркет, 2007.
3. Олифер В.Г., Олифер Н.А. Компьютерные сети. Принципы, технологии, протоколы. – СПб.: «Питер», 2010.
4. Олифер В.Г., Олифер Н.А. Основы сетей передачи данных. – СПб.: «Питер», 2005.
5. Хамбракен Д. Компьютерные сети: Пер. с англ. – М.: ДМК Пресс, 2004.
6. Новиков Ю.В., Кондратенко С.В. Локальные сети. Архитектура, алгоритмы, проектирование. – М.: ЭКОМ, 2009.
7. Нанс Б. Компьютерные сети: Пер. с англ. – М.: «БИНОМ», 2006.

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Мірошніченко Л.В.,

к. філол. н., доцент

*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ,*

Ізвіцька Г.В.,

студентка юридичного факультету

*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

м. Дніпро, Україна

Домашнє насилля – головна перепона до побудови цивілізованого, толерантного суспільства, тому людство веде активну боротьбу з цією проблемою. Ця тема є актуальною і дотепер, адже багато жінок у світі зазнають знущань з боку, наприклад, чоловіка чи батька. Але інколи людина навіть не розуміє, що зіткнулась з домашнім насиллям. Це пов'язано з тим, що в суспільстві прийнято вважати насиллям лише фізичний вияв агресії. Але ні, домашнє насилля – це не лише про побої, існує також

економічний вид домашнього насильства, як приклад, коли чоловік наполягає на тому, що жінці немає необхідності працювати, бо він сам може забезпечити потреби їх обох. Таким чином він нібито турбується про неї, але насправді з часом настає тотальний контроль над тим куди і на що витрачаються кошти. Ще одним найпоширенішим видом домашнього насилля є психологічне, яке в подальшому може спричинити у жертви нервові зриви, панічні атаки, депресію, також часто систематичне психологічне насилля робить жертву схильною до самогубства. Приниження гідності особистості, обмеження кола спілкування, постійна критика та насмішки – це все прояви психологічного насилля.

«Б'є – значить любить», «Ти сама винна. Не провокуй його», «Це сімейна справа, вони самі розберуться» – найпоширеніші фрази, які можна було почути від людей старшого покоління про домашнє насильство. Також досить розповсюдженою є думка про те, що у стосунках неможливе сексуальне насильство. Але час відходити від цих стереотипів, бо домашнє насилля – це злочин, який повинен каратися відповідно до закону.

Згідно з Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» домашнє насильство – «діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь» [1]. Тобто домашнє насилля – це протиправні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного характеру однієї особи по відношенню до іншої.

Але незважаючи на те, що є закон, який гарантує захист та безпеку, лише невелика кількість жертв, що постійно потерпають від знущань, звертається за допомогою. Це пов'язано з певною залежністю жертви від партнера, наприклад, фінансовою, страх

бути осудженою суспільством. Багато жінок вважають, що треба терпіти знущання заради дітей. Але насправді дитина, яка регулярно стає свідком вчинення насильницьких дій страждає набагато більше ніж та дитина, яка проживає з одним з батьків. Закликаємо вас боротися, та не боятися заявляти про те, що ви стали жертвою домашнього насильства. Перш за все слід зателефонувати до поліції (102) та повідомити про факт скоєння злочину. Якщо ви з певних причин боїтесь звернутися до поліції, то ви можете зателефонувати на номери гарячих ліній, де вам буде надано допомогу, психологічну підтримку, консультацію юриста чи психолога. Наприклад, Національна гаряча лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації Центру «ЛА СТРАДА-УКРАЇНА»:0-800-500-335 (з мобільного або стаціонарного) [2]. Ви також можете звернутися до притулку для постраждалих від домашнього насильства, вони є майже на кожній базі громадських організацій.

А які ж заходи будуть прийняті для кривдника? «За вчинення домашнього насильства передбачено як адміністративну, так і правову відповідальність» [3]. Спеціальні заходи з попередження домашнього насильства прописано у Розділі V Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Перш за все це терміновий заборонний припис стосовно кривдника (ст. 25 ЗК «Про запобігання та протидію домашньому насильству») [1], обмежувальний припис стосовно кривдника (ст. 26 ЗК «Про запобігання та протидію домашньому насильству») [1]. Метою застосування заборонних приписів є швидке припинення дій домашньої тиранії. Перш за все припис застосовується щодо кривдника з ціллю заборони тому перебувати у місці проживання жертви та підтримувати будь-які контакти з постраждалою.

Як відомо, за останні роки суспільство зробило серйозні кроки для боротьби з домашнім насиллям. Це зокрема вдосконалення чинного законодавства та прийняття Закону України № 2229-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Також варто зазначити, що з'являється все більше громадських організацій, майже у кожному місті України є притулки для жертв, що

потерпають від домашніх тиранів. Нарешті люди активно говорять на тему домашнього насильства, бо знають, що в наш час вони не будуть осуджені суспільством, а навпаки отримають належну підтримку та допомогу. Головне – не мовчати!

Література:

1. Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

2. Офіційний сайт Центру «ЛА СТРАДА-УКРАЇНА» <https://la-strada.org.ua/garyachi-liniyi>

3. Відповідальність для кривдника. <https://mvs.gov.ua/uk/activity/domestic-violence/responsibility>

УДК 657

Економічні науки

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ СЕРЕД СОЦІАЛЬНИХ РОБІТНИКІВ ЯК ШКІДЛИВИЙ ЧИННИК ДЛЯ СФЕРИ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Черба В. М.,

к.держ.упр., доц, доцент кафедри оподаткування та соціального забезпечення

Павлюченко А.О.,

студентка факультету економіки, бізнесу та міжнародних відносин

Університету митної справи та фінансів

м. Дніпро, Україна,

Анотація: *в тезах розглянуто вплив синдрому соціального вигорання на роботу соціальних працівників, вказано, що саме професійне вигорання, якщо йому не запобігати негативно впливає на якість і стабільність надання соціальних послуг. Підприємства мають підвищити обізнаність співробітників про синдром, його симптоми і наслідки; розробити превентивні стратегії. Зокрема, менеджери і керівники повинні відігравати важливу роль у підтримці своїх співробітників.*

Ключові слова: вигорання, синдром професійного вигорання, соціальний працівник, соціальна робота.

Професійне вигорання – тема, на яку науковці звертають все більше уваги протягом останніх десятиріч. Актуальність цього питання викликана популярністю відчуття втоми та незалученості, які характеризують вигорання, що знаходять відгук у багатьох фахівців, в тому числі соціальних робітників.

Всесвітня організація охорони здоров'я визначає: «Вигорання – це синдром, що виник в результаті хронічного стресу на робочому місці, з яким не вдалося успішно впоратися». Вигорання включено в одинадцятку редакцію Міжнародної класифікації хвороб як професійне явище. Воно не класифікується як захворювання та характеризується трьома вимірами:

- почуття енергетичного виснаження або перевтоми;
- збільшення психічної дистанції від своєї роботи, почуття негативізму або цинізму, пов'язане з роботою;
- зниження професійної ефективності [1].

Загалом термін «вигорання» вперше з'явився після спостережень Фрейденберга (1975) за емоційним виснаженням людей, що працюють в медичних установах. Емоційне виснаження і втрата мотивації, які відчували ці люди, були названі вигоранням. Маслач (1976) і її колеги, які вивчали емоції на робочому місці, також використовували цей термін для опису симптомів виснаження і деперсоналізації, що спостерігалися у деяких медичних працівників [2].

Характерні симптоми вигорання на роботі включають втрату творчого потенціалу, зниження відданості роботі, відчуження від різних компонентів роботи, фізичні та емоційні нездужання, неправильне ставлення до себе і клієнтів, а також загальне почуття втоми. У міру того, як співробітники відчують дедалі сильніше вигорання, вони можуть неусвідомлено заподіювати шкоду собі, колегам, клієнтам і / або організації. Дослідники виявили, що працівники, які відчують вигорання, частіше відсутні на роботі, демонструють знижену продуктивність і залишають організацію [2].

Згідно з дослідженнями умов якості життя на роботі в Євро-

пейському Союзі, стрес є другою за поширеністю причиною відпусток через хворобу в регіоні. Ці дослідження також показали, що 28% працівників страждають від стресу. У 2005 році, після приєднання нових країн-членів Європейського Союзу, цей показник виріс до 30%. Поширеність синдрому вигорання безпосередньо пов'язана зі стресом, пов'язаним з роботою, і коливається від 4% до 30,5%. В цілому, вважається, що близько 12% європейських працівників зараз можуть мати синдром вигорання [3, с. 403].

Соціальні працівники надають широкий спектр життєво важливих послуг і, таким чином, відіграють важливішу роль в забезпеченні здоров'я і добробуту найбільш вразливих членів суспільства. Однак високий попит на їхні послуги в поєднанні зі скороченням ресурсів може створювати серйозні проблеми для соціальних працівників. З огляду на характер роботи, ці спеціалісти часто стикаються з різними аспектами людської жорстокості (наприклад, жорстоке поводження з дітьми або відсутність турботи про них, домашнє насильство і т.д.).

Таким чином, соціальна робота вимагає високого рівня емпатії та співчуття. Ця ситуація може викликати втому від співчуття, яка містить в собі стрес і емоційну втому, що виникають в результаті хронічного використання емпатії для допомоги людям, що страждають від травми. Цей досвід також називають «вторинною або вікарною травмою», яка виникає, коли соціальні працівники беруть на себе стрес і вразливість своїх клієнтів [4].

В умовах хронічної нестачі й плінності кадрів соціальні працівники, як правило, перевантажені роботою. З огляду на високі вимоги, що пред'являються до них, не дивно, що вони часто відчують психологічний тиск і, в кінцевому підсумку, високий рівень вигорання.

Вигорання соціальних працівників – серйозна проблема, оскільки воно може негативно вплинути на якість і стабільність соціальних послуг. Література свідчить про те, що у соціальних працівників, які відчують вигорання, підвищується ризик психологічного дистресу, наприклад, депресії. Оскільки вигорання

часто призводить до негативних емоційних і професійних наслідків, соціальним працівникам важливо розпізнавати тривожні ознаки, займатися профілактикою і адекватним доглядом за собою.

В цей час дослідження з профілактики вигорання в основному зосереджені на профілактичних заходах. Наприклад, Маслач з колегами (2001) зробили акцент на освітніх заходах, спрямованих на підвищення здатності працівників справлятися зі стресом. Освітні програми з соціальної роботи повинні підвищувати обізнаність про симптоми вигорання і навчати студентів стратегіям профілактики, таким як техніки спілкування і навички подолання стресу [5].

Організації можуть зробити більш активні кроки для розв'язання проблеми, наприклад, підвищити обізнаність співробітників про цей синдром, його симптоми і наслідки; розробити превентивні стратегії. Зокрема, менеджери і керівники повинні відігравати важливу роль у підтримці своїх співробітників. Дослідження показали, що підтримка з боку керівника і зворотний зв'язок за результатами роботи відіграють важливу роль в запобіганні вигорання працівників [2].

Особливе значення має навчання навичкам психічної саморегуляції, які за умови комплексного застосування дозволяють підвищити загальний рівень працездатності соціального працівника і ефективно відновити затрачені ресурси в ситуації підвищеної напруги. Такими методами психологічної самопомоги можуть бути: аутогенне тренування, медитація, дихальні техніки, спеціальні фізичні вправи тощо. Набуття вмінь виконувати чисельні психологічні та фізичні вправи з аутотренінгу, енергетизації, тонізації та ін., дозволяє фахівцям набутти здатності самостійно викликати у себе ресурсний стан із максимумом психофізичної енергії, емоційної позитивності ще до моменту зіткнення зі стрес-чинником. Наступним інструментом розвитку стресостійкості може бути цілеспрямована робота зі зміни стратегій життя фахівців соціальної сфери при їхньому зіткненні зі стрес-чинниками, результатом якої є формування вміння управління власним життям, розвитку самоконтролю та управління особистістю чин-

никами та обставинами власного життя, при яких суттєво обмежується виникнення стресових ситуацій. [6]

Якщо не вжити заходів щодо боротьби з поширеністю вигорання і його впливом на психологічний і фізичний добробут соціальних працівників, ця суспільно важлива професія буде продовжувати боротися за збереження сильного й енергійного контингенту. Тому дуже важливо створити здорове робоче середовище, в якому наступне покоління соціальних працівників зможе вирішувати виникаючі соціальні проблеми з високою ефективністю.

Література:

1. Burn-out an "occupational phenomenon": international classification of diseases. *World Health Organization*. URL: <https://www.who.int/news/item/28-05-2019-burn-out-an-occupational-phenomenon-international-classification-of-diseases> (дата звернення: 14.09.2021).

2. Lilienfeld S. O., Cautin R. L. *The Encyclopedia of Clinical Psychology// Burnout*. Chichester, West Sussex : John Wiley and Sons, Inc., 2014

3. Burnout syndrome and demotivation among health care personnel. managing stressful situations: the importance of teamwork / J. García-Campayo та ін. *Actas dermo-sifiliográficas (english edition)*. 2016. Т. 107, № 5. С. 400–406. URL: <https://doi.org/10.1016/j.adengl.2016.03.003> (дата звернення: 17.09.2021).

4. Preventing social work burnout: 37 helpful therapeutic activities. *PositivePsychology.com*. URL: <https://positivepsychology.com/social-work-burnout/> (дата звернення: 17.09.2021).

5. Kim H., Ji J., Kao D. Burnout and physical health among social workers: a three-year longitudinal study. *Social work*. 2011. Т. 56, № 3. С. 258–268. URL: <https://doi.org/10.1093/sw/56.3.258> (дата звернення: 20.09.2021).

6. ТЕПТЮК Ю. О. Психологічні умови розвитку стресостійкості у соціальних працівників різних вікових категорій. *Diss. Національний педагогічний університет імені МП Драгоманова*, 2021. (дата звернення: 21.10.2021).

COVID-19 У ВІЛ-ІНФІКОВАНИХ ПАЦІЄНТІВ

Ліннік Катерина Сергіївна

здобувачка вищої освіти медичного факультету

Краснікова Лариса Володимирівна

асистентка кафедри мікробіології, вірусології

та імунології імені професора Д.П. Гриньова

Харківський національний медичний університет

м. Харків, Україна

Анотація: Для всієї спільноти ВІЛ-позитивних пацієнтів та лікарів, які надають медичну допомогу, надзвичайно важливим є питанням, чи буде перебіг COVID-19 у більшій тяжкій формі за наявності ВІЛ, як утворюється імунна відповідь в цих пацієнтів та які можливі ризики для стану хворого.

Ключові слова: ВІЛ, COVID-19.

Пандемія COVID-19 може створювати ряд додаткових проблем для ВІЛ-позитивних пацієнтів, адже вона спричинює розвиток багатьох опортуністичних захворювань та пригнічує роботу імунної системи. Виходячи з цього, ВІЛ-інфіковані пацієнти знаходяться у групі підвищеного ризику через можливу появу ускладнень від COVID-19 [1].

Метою є дослідження перебіг COVID-19 у пацієнтів, що мають ВІЛ-позитивний статус, проаналізувати можливі наслідки для здоров'я для таких людей та вплив вищевказаних захворювань на фізичне, емоційне та соціальне благополуччя.

Як матеріал для роботи був проведений аналіз різноманітних джерел, вивчалася наукова література за останні 1,5 роки.

Проаналізувавши отримані данні можна визначити деякі аспекти.

Беручи до уваги фактори ризику, які були виявлені при тяжкому перебігу COVID-19 у загальній популяції, можна зробити припущення, що ВІЛ-позитивні особи піддаються більшій загрози

не через сам ВІЛ, а через велику кількість опортуністичних захворювань [2].

У країнах Західної Європи та Північної Америки близько 50% пацієнтів з ВІЛ старші за 50 років, що автоматично підвищує ризики більш тяжкого перебігу будь-яких захворювань.

До того ж, ВІЛ-позитивні пацієнти мають такі супутні захворювання як артеріальна гіпертензія, ішемічна хвороба серця, бронхіальна астма, цукровий діабет, тощо. На тлі вищевказаних хвороб перебіг COVID-19 буде ускладнюватися [3].

Перше дослідження, яке дозволило отримати нову інформацію стосовно цього питання, було проведене у Китаї (регіон Хубей) у лютому-березні 2020 року. 32% респондентів не мали належної кількості антиретровірусних препаратів, 65% повідомили про певні труднощі в отриманні ліків. 29% опитаних заявили, що бояться проявів соціальної стигматизації у зв'язку зі своїм ВІЛ-позитивним статусом. Понад 85% респондентів очікують від держави більшої допомоги ВІЛ-позитивним пацієнтам у зв'язку з поширенням коронавірусу [4].

Одним з першим патофізіологічними особливостями протікання коронавірусної інфекції на тлі ВІЛ-позитивного статусу описав Adam W. Carrico, професор Майамського університету. Було вказано про підвищення рівня TNF-alpha- важливого маркера системного запалення, також вчені спостерігали підвищення рівня розчинного рецептору CD14 (sCD14). Клінічна роль отриманих результатів доводить те, що у ВІЛ-позитивних осіб вже наявна значна кількість супутніх захворювань, що ускладнює перебіг COVID-19 [5].

На тлі імунної дисрегуляції змінюється експресія рецептору АПФ-2 (ангіотензинперетворювальний фермент), що є ключовим моментом у зв'язуванні вірусу SARS-CoV-2 у структурах епітелію легень [6].

Міжнародна асоціація боротьби зі СНІДом вважає, що ВІЛ-позитивні особи зі зниженим вмістом CD4-лімфоцитів чи без адекватної АРВТ (антиретровірусної терапії) є потенційно вразливими до більш тяжкого перебігу COVID-19. Подібний висновок

був зроблений, виходячи за багаторічними спостереженнями за іншими респіраторними захворюваннями, включаючи пневмонію та туберкульоз легень [7].

Перший клінічний випадок комбінованої інфекції ВІЛ та SARS-CoV-2 було зареєстровано у січні 2020 році в місті Ухань, Китай. 61-річний чоловік мав в анамнезі цукровий діабет II типу та ХОЗЛ через активне паління тютюну. Клінічна картина стрімко погіршувалася: різко знизився рівень оксигенації, частота дихання складала 30 вдихів на хвилину, температура тіла підвищилася до 39°C. ВІЛ-інфекцію було діагностовано в стаціонарі. Була проведена штучна вентиляція легень (ШВЛ), що дозволила підвищити рівень оксигенації до 91%. З ліків чоловіку призначили лопінавір, γ -глобуліни, метілпреднізолон, моксіфлоксацин. Через тиждень у пацієнта спостерігалось помітне покращення перебігу захворювання [8].

Також був описаний клінічний випадок перебігу COVID-19 у 50-річного ВІЛ-позитивного чоловіка. Перебіг пневмонії був доволі важкий, лікування тривало близько 35 діб. Одуження наступило після комплексної терапії метілпреднізолоном, донорськими γ -глобулінами та інгаляційним інтерфероном альфа-2b [9].

У травні 2021 року в Барселоні (Іспанія) було госпіталізовано 243 пацієнти з інфекцією SARS-CoV-2. Серед них ВІЛ-позитивний статус мали 5 осіб. У якості комплексної терапії хворим призначили експериментальні інгібітори тканинних протеаз. У залежності від тяжкості захворювання також призначали лопінавір, гідроксихлорін, азитроміцин, кортикостероїди. Динаміка лікування в цілому позитивна: п'ятеро ВІЛ-позитивних пацієнтів були виписані [10].

Виходячи з цього, інтерес викликає публікація щодо випадку пневмонії, яка протікала у нетяжкій формі у ВІЛ-позитивного пацієнта з COVID-19. Значний час він проходив АРВТ, тож спостерігалось більш швидке розсмоктування легневих інфільтратів та прискорення процесів одужання [11].

Беручи до уваги відомості, отримані під час проведення досліджень ВОЗ за останні півтора роки, можна говорити, що

рівень загальної смертності від COVID-19 у ВІЛ-позитивних пацієнтів складає близько 14%. Це вдвічі більше, ніж рівень смертності від ВІЛ до початку пандемії COVID-19 [12].

Показник розповсюдженості ВІЛ серед близько 145 тисяч пацієнтів, яких було госпіталізовано з COVID-19 у країнах Європи, Північної Америки та Азії, склав 1,22%, що в два рази перевищує показник розповсюдження ВІЛ у загальній популяції та вказує на потенційну вразливість ВІЛ-позитивних осіб щодо COVID-19 [13].

Варто сказати і про занепокоєність ВООЗ щодо розвитку можливих ускладнень від COVID-19 у ВІЛ-позитивних пацієнтів. Для кращого розуміння цього питання була створена Глобальна клінічна платформа по COVID-19. Згідно з останніми даними, ВООЗ обробив клінічні дані з 30 країн світу по 79000 пацієнтам з підтвердженим діагнозом COVID-19, у тому числі по 5291 госпіталізованій особі з ВІЛ-позитивним статусом. Платформа доступна всім закладам охорони здоров'я для завантаження даних, що можуть допомогти під час розробки майбутніх рекомендацій для забезпечення надійного захисту ВІЛ-інфікованих пацієнтів під час епідемії COVID-19 [14].

Висновок. Проаналізувавши різні наукові джерела, можемо стверджувати, що питання протікання COVID-19 на тлі ВІЛ-позитивного статусу пацієнта ще не вивчено досконально, але зрозуміло що ці хворі знаходяться під подвійною загрозою. А вживання імуносупресивних препаратів може підвищити ризики пов'язані з коронавірусом.

Література:

1. Statement on risk of COVID-19 for people living with HIV (PLWH). Wednesday 1 April, 2020.
2. Sulyok M, Ferenci T, Walker M. Google Trends Data and COVID-19 in Europe: 2021 Jul;68(4):2610-2615.
3. Mascolo S., Romanelli A., Carleo M.A., Esposito V. Could HIV Infection Alter the Clinical Course of SARS-CoV-2 Infection? 2020 Apr 15.
4. Huang, C. et al. Clinical features of patients infected with

2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *Lancet* 395, 497–506 (2020).

5. Carrico AW, Horvath KJ, Grov C, et al. Double Jeopardy: Methamphetamine Use and HIV as Risk Factors for COVID-19. *AIDS Behav.* 2020;24(11):3020-3023.

6. US Centers for Disease Control and Prevention. What to Know About HIV and COVID19. Atlanta, GA, 2020. Accessed on April 16.

7. Huang C, Wang Y, Li X, et al. Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *Lancet.* 2020;395(10223):497-506.

8. Li X., Jiang L., Lin F., Wang Y., Liu S., An W. Successful recovery of a severe COVID19 patient with acquired immunodeficiency syndrome. *E Clin Med.* 2020.

9. Blanco J.L., Ambrosioni J., Garcia F., Martínez E., Soriano A., Mallolas J. et al. COVID19 in patients with HIV: clinical case series. *The Lancet.* Published: April 15, 2021.

10. World Health Organization. World Health Organization; Geneva: 2020. A coordinated global research roadmap: 2019 novel coronavirus.

11. Cao B., Wang Y., Wen D., Liu W., Wang J., Fan G. A trial of lopinavir-ritonavir in adults hospitalized with severe Covid-19. *N Engl J Med.* 2020.

12. Kinner S. Jesse T. Snow K. Southalan L. et al. Prisons and custodial settings are part of a comprehensive response to COVID-19. *The Lancet Public Health.* Published: 17 March 2021.

13. WHO Solidarity trial consortium. Repurposed antiviral drugs for COVID 19—interim WHO SOLIDARITY trial results. *medRxiv* 2020.10.15.20209817.

14. Centres for Disease Control. Interim Considerations for Infection Prevention and Control of Coronavirus Disease 2019 (COVID 19) in Inpatient Obstetric Healthcare Settings, 6 April 2021.

ПОНЯТТЯ ДИСКРИМІНАЦІЇ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ
НА ЗАКОНОДАВЧОМУ РІВНІ

Мірошніченко Л.В.,

к. філол. н., доцент

Швець Н.К.,

студентка юридичного факультету

Дніпропетровський державний

університет внутрішніх справ

м. Дніпро, Україна

У сучасному суспільстві незалежної України не так давно прийнято низку наказів та положень, які стосуються визначення особливостей дискримінації, що стосується представників Національної поліції. Після прийняття реформ у цій сфері варто приділити увагу дослідженню цього питання. Правове регулювання заборони дискримінації визначається наступними документами [1]:

1. Стаття 24 Конституції України;
2. Закон України «Про освіту» (ст. 3);
3. Закон України «Про державну службу» (ст. 4);
4. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»;
5. Закон України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків»;
6. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»;

Загальними принципами недискримінації є [1]:

- забезпечення рівності прав і свобод осіб та/або груп осіб;
- забезпечення рівності перед законом осіб та/або груп осіб;
- повагу до гідності кожної людини.

Дія закону поширюється між юридичними особами публічного та приватного права, місцезнаходження яких зареєстровано в Україні та фізичними особами, які перебувають на території

України. Дискримінація – «це ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними (далі – певні ознаки), зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, окрім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними. Принципи визначення дискримінації: наявність порушення (обмеження у визнанні, реалізації або користуванні) прав і свобод, наявність певної захищеної ознаки, на підставі якої відбувається розрізнення, відсутність правомірної, об'єктивно обґрунтованої мети, для досягнення якої проводиться розрізнення, недотримання принципу пропорційності (належності та необхідності) між метою розрізнення та способами її досягнення. Як відомо, визначаються певні форми дискримінації: пряма дискримінація; непряма дискримінація; утиск; підбурювання до дискримінації; відмова від розумного пристосування; віктимізація» [2]. Соціально вразливі групи: «бездомні; родини, в яких є проблеми дитячої занедбаності, сексуальних фізичних зловживань стосовно дитини або одного з партнерів; подружні пари, які мають серйозні подружні конфлікти; родини, в яких дитину виховує лише один із батьків та в яких мають місце серйозні конфлікти; ВІЛ-інфіковані люди та їхні родини; особи, які мають низькі доходи через безробіття, відсутність годувальника, фізичні вади, низький рівень професійної підготовки тощо; особи, які порушили закон і були за це покарані; вагітні дівчата-підлітки/жінки» [2].

Постановою Кабінету Міністрів України від 07 червня 2017 р. № 390 з метою сприяння посиленню координації роботи органів виконавчої влади для практичного впровадження принципу гендерної рівності у всі сфери життя суспільства запроваджено посаду Урядового уповноваженого з питань гендерної політики.

Також затверджено Положення про Урядового уповноваженого з питань гендерної політики, відповідно до якого основними завданнями Урядового уповноваженого є [3]:

- сприяння забезпеченню реалізації єдиної державної політики, спрямованої на досягнення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства;

- участь, відповідно до компетенції, у координації роботи міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади із зазначеного питання;

- здійснення моніторингу щодо врахування принципу гендерної рівності під час прийняття нормативно-правових актів Кабінетом Міністрів України;

- співпраця та взаємодія з громадянським суспільством тощо. Згідно зі ст. 12 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 2005 р., органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах своєї компетенції, зокрема:

- забезпечують надання жінкам і чоловікам рівних прав та можливостей, запобігання та протидію насильству за ознакою статі;

- здійснюють виконання загальнодержавних та регіональних програм з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі;

- створюють умови для поєднання жінками і чоловіками професійних і сімейних обов'язків [3].

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування можуть створювати консультативно-дорадчі органи, призначати радників з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі. Створення дієвих механізмів у досягненні гендерної рівності та ефективне управління гендерними процесами з боку держави сприятиме підвищенню конкуренції на ринку праці, що забезпечить економічний розвиток держави та помноження її інтелектуального потенціалу. Україна взяла на

себе зобов'язання щодо виконання ключових міжнародних зобов'язань із забезпечення гендерної рівності. Наша держава прийняла Цілі Сталого Розвитку (ЦСР), приєдналася до Пекінської Декларації та Платформи Дій (ПДПД) на 4-й Світовій Конференції Жінок (1995) та ратифікувала ключові договори з прав людини, включно з Конвенцією про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1980), та її Факультативний Протокол. Уряд затвердив національний план дій із виконання Конвенції [3]. Підписана у 2014 році Угода про Асоціацію між Україною та ЄС зобов'язує до гарантування рівних можливостей для жінок та чоловіків у сферах працевлаштування, освіти, навчання, економіки, у суспільстві та прийнятті рішень. «Гендерна рівність» закріплено в Конституції України. Затверджена Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року спрямована на укріплення інституційних механізмів забезпечення гендерної рівності з комплексним підходом до подолання інституційних обмежень у сфері гендерної рівності. Законодавча база України щодо гендерної рівності містить також Стратегію та План дій у сфері прав людини, прийняті 2015 року, метою яких є гарантування рівних прав та можливостей для жінок і чоловіків в усіх сферах життя. Прийняття Урядом Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 (2016 та 2018 – оновлена версія) є важливим кроком у напрямі реалізації повістки «Жінки, Мир, Безпека» в Україні [3].

Отже, низка прийнятих законів на державному рівні щодо проблеми дискримінації в українському суспільстві має бути вирішена на високому рівні.

Література:

1. Закон України про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні.
2. Дискримінація // <https://uk.m.wikipedia.org/wiki>. .
3. Основні положення, та запобігання дискримінації в роботі поліцейського // <https://iom.org.ua> > sites > filesPDF.

CRM СИСТЕМА ІЗ СЕРВІСУ ПЕЧАТНИХ ПЛАТ З МОДУЛЕМ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Фейлик Т.О.,

студентка теплоенергетичного факультету

Демчишин А.А.,

доцент, к.т.н.

Національний технічний університет України

"Київський політехнічний інститут

імені Ігоря Сікорського"

м. Київ, Україна

Анотація: Метою даної роботи є розробка теоретичних та алгоритмічних засад автоматизації управління взаємовідносинами між сервісними центрами із ремонту печатних плат та їх клієнтами.

Ключові слова: CRM система, доповнена реальність, печатна плата, клієнт-серверна архітектура, 3D-модель.

У XXI столітті вплив гаджетів на життя людей надзвичайно великий. Впровадження технологій у повсякдення є запорукою перспективного майбутнього, адже вони є рушійною силою глобальних змін у житті суспільства.

Однією із найбільш перспективних технологій на сьогодні є доповнена реальність.

Доповнена реальність — це технологія, що розширює фізичний світ шляхом додавання до нього шарів цифрової інформації [1]. Вже сьогодні люди мають змогу за допомогою пристрою із камерою розставити нові меблі у своєму домі та подивитись, чи пасуватимуть вони до інтер'єру, або ж вивчати анатомію людини із можливістю деталізації кожного органу.

Проблема ремонту печатних плат завжди зберігатиме свою актуальність для комп'ютерних сервісів. Велика кількість маленьких деталей та складність струмопровідних доріжок створює значні труднощі при їх обслуговуванні. CRM система із сервісу печатних плат з модулем доповненої реальності значно

полегшує процес їх ремонту та налагоджує комунікацію між замовниками та сервісом.

Для розробки CRM системи було вирішено використати клієнт-серверну архітектуру. В основі такої архітектури лежить взаємодія наступних компонентів: клієнта, сервера та бази даних. Клієнт призначений для взаємодії користувачів із системою. Сервер у свою чергу реалізує бізнес логіку програми та здійснює запити до бази даних.

Схема клієнт-серверної архітектури реалізованої CRM системи зображена на рисунку 1.

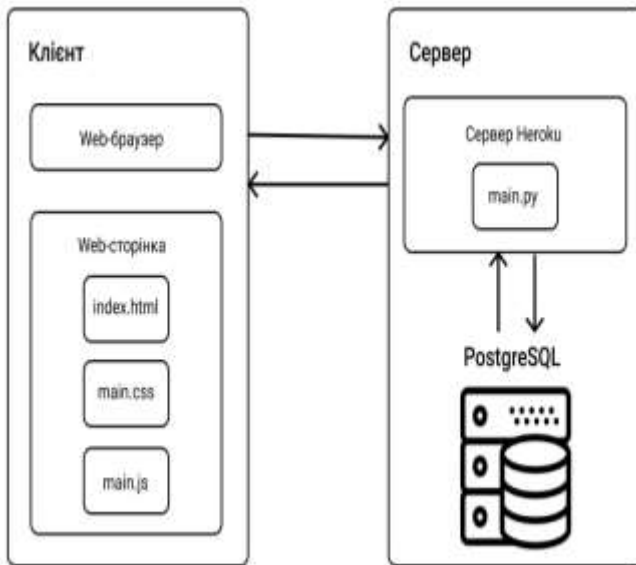

Рисунок 1. — Схема клієнт-серверної архітектури системи

Розроблена CRM система для відображення 3D моделей печатних плат використовує вбудований модуль доповненої реальності. AR-модуль отримує з бази даних ідентифікатор печатної плати та розпізнає у відеопотоці Hİro-маркер. Внаслідок успішної ідентифікації маркера, модуль доповненої реальності відображає відповідну 3D-модель безпосередньо над маркером. Таким чином, у режимі реального часу на екрані пристрою

з'являється 3D-модель печатної плати.

Для розробки CRM системи було використано мови програмування Python3, JavaScript, бібліотеки Three.js, AR.js, SQLAlchemy, технологію HTML5 та систему управління базою даних PostgreSQL. Для відображення 3D-моделей печатних плат на пристроях було використано технологію розпізнавання Ніго-маркерів, що містять у собі зашифровану інформацію про об'єкт.

Створена CRM система дає змогу автоматизувати взаємовідносини сервісів із ремонту печатних плат із клієнтами та зробити процес ремонту плат більш продуктивним за рахунок зменшення часових витрат на дослідження компонентів плати та з'єднань між ними.

Література:

1. Сайт Thinkmobiles // What is Augmented Reality (AR) and How does it work [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://thinkmobiles.com/blog/what-is-augmented-reality/>

УДК 334

Юридичні науки

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Мірошніченко Л.В.

*к. філол. н., доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,*

Каліневич О.,

*студентка юридичного факультету
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

У наш час в усіх країнах світу майже кожна друга дитина та жінка страждає від різних видів домашнього насильства, як на нашу думку, це є жахливим явищем, з яким потрібно боротися найефективнішими методами. Дослідженням зазначеної теми займалися такі науковці: К. Левченко, О. Бандурка, Г. Лактіо-

нова, Т. Бугасць, Л. Козуб, О. Ковальова та інші, але, на наш погляд, ця тема розкрита не в повному обсязі, адже рівень насильства в сучасному суспільстві не зменшується, тому маємо знайти ефективні методи протидії домашньому насильству. Згідно з статистичним дослідженням, яке проведено у 110 населених пунктах України на замовлення проекту Ради Європи «Зміцнення та захист прав дітей в Україні», було опитано понад 1800 респондентів. Результати опитування: «65 % дітей віком 12-17 років та 89 % дорослих зазнають хоча б одного виду насильства; 35 % дітей та лише 15 % дорослих не зазнають насильства взагалі» [1, с. 8-9]. Зараз у країні проблема домашнього насильства ще більш загострюється через пандемію COVID-19. Умови карантину стають більш жорсткими, тому жінкам, чоловікам та дітям довгий час доводиться знаходитися в закритому приміщенні, що призводить до частих сварок та проявів насилля в сім'ях з нездоровим психологічним кліматом.

У Законі України «Про запобігання та протидії домашньому насильству» є ст. 4, в якій зазначено, що «діяльність, спрямована на запобігання та протидію домашньому насильству, ґрунтується на таких засадах:

1) гарантування постраждалим особам безпеки та основоположних прав і свобод людини і громадянина, зокрема права на життя, свободу та особисту недоторканість, на повагу до приватного та сімейного життя, на справедливий суд, на правову допомогу, з урахуванням практики Європейського суду з прав людини;

2) належна увага до кожного факту домашнього насильства під час здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

3) врахування непропорційного впливу домашнього насильства на жінок і чоловіків, дітей та дорослих, дотримання принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків під час здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

4) визнання суспільної небезпеки домашнього насильства та забезпечення нетерпимого ставлення до будь-яких проявів

домашнього насильства;

5) повага та неупереджене і небайдуже ставлення до постраждалих осіб з боку суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, забезпечення пріоритетності прав, законних інтересів та безпеки постраждалих осіб під час здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

6) конфіденційність інформації про постраждалих осіб та осіб, які повідомили про вчинення домашнього насильства;

7) добровільність отримання допомоги постраждалими особами, крім дітей та недієздатних осіб;

8) врахування особливих потреб та інтересів постраждалих осіб, зокрема осіб з інвалідністю, вагітних жінок, дітей, недієздатних осіб, осіб похилого віку;

9) ефективна взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, з громадськими об'єднаннями, неурядовими організаціями, засобами масової інформації та іншими заінтересованими особами. Заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству здійснюються без дискримінації за будь-якою ознакою» [2].

Найнеобхіднішим заходом щодо запобігання є роз'яснення громадянам про види насильства та захисту від них. Проводити такі бесіди потрібно ще в школі, чим раніше, тим краще. Потрібно, щоб діти не соромилися розповісти про будь-які моральні, фізичні, сексуальні, духовні види насильства і бажано, щоб знали куди потрібно звернутися за допомогою. Варто якомога частіше проводити опитування у вигляді анкетування чи відкритих розмов з дітьми. Такі заходи будуть діяти ефективно, адже служби у справах неповнолітніх дітей та поліція будуть проінформовані щодо цього. Не менш важливим є підтримка дітей, які вже постраждали від домашнього насильства або ті, які були свідками цього. Різні тренінги, розмови з психологом – це найбільш вагомий прийом допомоги для постраждалих дітей. *«Злитись, кричати та бити дитину за те, що вона злиться, кричить та б'ється, це як кидання болотом у брудну дитину з*

надією, що стане від цього чистою», – стверджує засновниця та директорка організації з захисту прав дітей **Л.Р. Ност** [3]. Україні потрібно запозичити позитивний досвід у деяких іноземних країнах. Дієвими інструментами та такими, що можуть бути перспективними для громадян нашої країни в досліджуваному аспекті, є: «створення спеціалізованих судів, які займаються справами про насильство в сім'ї, що дозволить більш швидко вирішувати справи, які стосуються домашнього насильства та приймати своєчасні рішення (США, Канада, Франція); створення окремої посади омбудсмена з питань домашнього насильства (Великобританія); застосування спеціальних електронних GPS-браслетів, за допомогою яких поліція матиме змогу відстежувати та оперативно реагувати на наближення кривдника до потерпілої особи (США, Канада, Франція)» [4, с. 152-153].

Отже, основними засадами запобігання та протидії домашньому насильству є забезпечення ефективного ставлення до будь-яких проявів домашнього насильства, удосконалення українського законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, обов'язкові заходи та розмови з психологом за темою домашнього насильства, пояснення батькам про важливість створення для дітей безпечного середовища. Також важливим є суворий осуд до кривдників, негайне виселення кривдника від спільного помешкання. Необхідною частиною боротьби з домашнім насильством є належне функціонування громадських організацій та соціальних служб, їх розвиток та удосконалення. Українська держава має створити належні умови для функціонування ефективнішої безпеки українців, які постраждали від різних видів домашнього насильства: «Її ніби нема, але проблема існує», – зупини мовчанку [5].

Література:

1. Павлиш С., Журавель Т. «Насильство щодо дітей в Україні. Всеукраїнське опитування громадської думки» // <https://tm.coe.int/poll-druk1-2-/168075de65>
2. Юридичний інтернет-ресурс «Протокол» https://protocol.ua/ru/pro_zapobigannya_ta_protidi_vid_07_12_2017_2229_viii_stattya_4/

3. Ност Л.Р. «6 простих цитат, які змусять Вас замислитися над методами виховання дітей» // <https://life.pravda.com.ua/society/2019/02/7/235478/>

4. Довгунь К.В. Дисертація «Адміністративно-правові засади діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству» http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/18959/1/dysertatsiya_Dovhun_sayt.pdf

5. UNHCRUkraine <https://www.radiosvoboda.org/a/details/290-00805.html>

Technical sciences

RESEARCH OF IP AND MODERN TECHNOLOGY

Лати́фа Алиева Абдул-Мабудовна
доцент

Мирзыева Назы Вугар кызы
магистр

*Азербайджанский Государственный
Университет Нефти И Промышленности,
кафедра Электроники и автоматики,*

Abstract: *The development of modern information technologies in telecommunications opens up huge opportunities for development and long-term growth for providers and telecom operators, offering customers not only new services, but also reasonable prices for them. However, technological progress is closely related to the problem of ensuring the quality of speech transmission.*

Currently, there is a trend towards an ever-increasing share of voice traffic in the total volume of information transmitted over packet-switched networks. In this case, due to the loss of speech packets during their processing and transmission, pauses in the speech signal and the manifestation of the effect of the echo signal are possible on the receiving side.

Thus, the urgent task is to improve the intelligibility of speech transmitted over a packet-switched network. When solving it, the advantages of real-time speech processing, as well as the allowable delay values, must be preserved.

Keywords: *Routing, autonomous system, telecommunication network.*

ИССЛЕДОВАНИЯ ИС И СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Аннотация: *Развитие современных информационных технологий в телекоммуникациях открывает огромные возможности для развития и долгосрочного роста для провайдеров и операторов связи, предлагая клиентам не только новые услуги, но и доступные цены на них. Однако технический прогресс тесно связан с проблемой обеспечения качества передачи речи.*

В настоящее время наблюдается тенденция к постоянному увеличению доли голосового трафика в общем объеме информации, передаваемой по сетям с коммутацией пакетов. В этом случае из-за потери речевых пакетов при их обработке и передаче возможны паузы в речевом сигнале и проявление эффекта эхо-сигнала на принимающей стороне.

Таким образом, актуальной задачей является улучшение разборчивости речи, передаваемой по сети с коммутацией пакетов. При ее решении необходимо сохранить преимущества обработки речи в реальном времени, а также допустимые значения задержки.

Ключевые слова: *маршрутизация, автономная система, телекоммуникационная сеть.*

At present, telecommunication networks use various data transmission technologies and different control algorithms and work organization. Naturally, special tools are required to ensure the correct and efficient interaction of these heterogeneous telecommunication technologies. Of course, such means exist, thanks to these means, such a thing as the Internet has become real. From a strict telecommunications standpoint, the Internet is as virtual as much. There are many independent information networks in the world with various data transmission technologies. Create a common information space, i.e. Internet, it is precisely these means of organizing interaction, which are collectively called IP-networks, allow.[5] The basis of IP - networks is the stack of communication protocols TCP / IP.

IP networks are networks of interconnected subnets, the main purpose of this technology is to provide interoperability of autonomous systems that are connected by routers called border gateways. Autonomous systems are independent networks that are under

independent control and use independent internal work algorithms. Nowadays, autonomous systems are often also IP - networks. In the accepted terminology, a data packet during transmission from one host (end node) to another host can go through several autonomous systems. Thus, the main purpose of the IP network is to organize interconnection, the main elements of the network are autonomous systems (subnets), the main task is to transfer data between autonomous systems through gateways, provided that message delivery routes are not known in advance, and possible routes may be several.

The TCP / IP stack is based on the IP network layer protocol, a connectionless, non-assured packet delivery protocol. In the IP protocol, packets are called IP datagrams, the datagram method is used for transmission: all datagrams are transmitted and processed by the network absolutely independently, there is no connection between individual datagrams, there are no mechanisms for monitoring and recovering lost datagrams, nor guarantees of delivery of datagrams. If the sending host sends datagrams in a specific sequence, the network can deliver them to the receiving host in any order.[1,2] Each datagram is routed independently, the possibility of earlier delivery of datagrams sent later, loss or duplication of datagrams is not excluded.

The task of monitoring the integrity of messages is completely assigned to the transport layer, represented by the TCP and UDP protocols. If the tasks of the network layer are the tasks of managing the interaction of network nodes during data exchange, then the transport layer ensures the interaction of application processes in two

network nodes. [3] Interacting application processes are identified by protocol ports (16 bits), ports 1-255 are assigned by standards to well-known applications, the rest of the ports can be assigned arbitrarily. Transport control requires a port number (application ID) and an IP address (host ID), this combination of transport IDs is called a socket. The socket controls the flow of data between the interacting processes. The UDP transport protocol performs non-guaranteed data delivery without a connection between the sending and receiving host processes. Messages are placed by the protocol in the data field of one or more datagrams with a specific socket identifier, on the receiving side the message is restored from the received datagrams.[4] If the message or its components are not delivered, no recovery mechanisms are provided. This protocol is often used to transfer various service messages, for example, routing protocol messages.

References:

1. Калугин А. Н. Введение в IP – сети. – М., 2008.
2. Уолрэнд Дж. Телекоммуникационные и компьютерные сети. – М.: Постмаркет, 2007.
3. Олифер В.Г., Олифер Н.А. Компьютерные сети. Принципы, технологии, протоколы. – СПб.: «Питер», 2010.
4. Олифер В.Г., Олифер Н.А. Основы сетей передачи данных. – СПб.: «Питер», 2005.
5. Хамбракен Д. Компьютерные сети: Пер. с англ. – М.: ДМК Пресс, 2004.

ДО ПИТАННЯ ВПЛИВУ ДЕПРЕСІЇ

Коц Сюзанна Миколаївна**Коц Віталій Павлович***доценти, к.б.н., доценти кафедри анатомії та фізіології людини ім. Я.Р. Синельникова,***Максименко Марія Олександрівна***студентка природничого факультету Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди,**Харків, Україна***Анотація. Коц С. Н., Коц В.П., Курко О.О., Максименко М.О.**

У роботі представлено міркування про ситуацію людини в стані депресії та проводиться аналіз різних поглядів, результати перебування людини та виходу її із депресії. Вказується на те, що депресія стимулює інтелектуальну та творчу діяльність після виходу із пригніченого стану.

Ключові слова. *депресія, тривожність, стресостійкість, емоції*

На сьогоднішній день проблема стресу та підвищеної тривожності дуже актуальна [6,9-11], як їх профілактики [1-5,7,8] у зв'язку із пандемією COVID19. Оскільки людина зараз у час пандемії COVID19 знаходиться під сильним навантаженням і відмічається чимала дія різних подразників соціальних, психологічних та фізіологічних на нервову систему, психіку людини, що позначилось на погіршенні психічного здоров'я населення України.

Зараз під час пандемії, по-перше, людей переслідує страх захворюти.

При цьому вони можуть перейматися через незначні дії і перебільшувати їх, надавати їм ірраціонального гіпертрофованого змісту. Різні опитування щодо стану здоров'я виявляють, що багато дорослих повідомляють про певні негативні наслідки для свого психічного здоров'я та самопочуття (порушення сну, проблеми із апетитом, травленням, часте використання алкого-

лю, актуалізація шкідливих звичок та інш). Зрозуміло, що не мало важливим є саме економічний спад. Ще складніше стало в умовах пандемії людям, які вже страждають на психічні захворювання та розлади вживання наркотичних речовин. Багато людей знаходяться у хронічному тривалому психоемоційному стресі. І цей стрес наявний в умовах зменшення рухової активності, емоційного самовираження, адекватної самооцінки, свободи вибору інтенсивності, темпу, послідовності діяльності, режиму діяльності, відсутності чітких перспектив подальшого працевлаштування та кар'єрного росту.

Постійний хронічний психоемоційний стрес, безнадійність, відчуття незахищеності, хвороба, смерть близьких в період пандемії COVID19 може обумовити розвиток депресії у сучасних людей. Сам діагноз депресія уже є для людей страшним. Його бояться. Але якщо вже так сталося, то необхідна допомога і людей поряд (близьких, рідних, друзів), так і спеціалістів в сфері психічного здоров'я. Однак дуже важливим є усвідомлення самою людиною свого стану та саме того, що їй необхідно робити в цій ситуації. І тут працює правило «зміни кута зору» на ситуацію – треба шукати плюси в ситуації, що склалася.

«Які можуть бути плюси в ситуації хвороби депресії?» - перше питання, що виникає. Треба поглянути на ситуацію таким чином, що якби така зміна роботи нашої нервової системи не давала нам можливості існувати і ослаблювала б людство, то така особливість давно б зникла... А, отже, оскільки така особливість роботи мозку не зникла, то схильність до депресій – корисна та необхідна людству властивість. Можна розцінювати, що депресія для чогось необхідна – як підвищення температури, яке допомагає імунній системі побороти інфекцію. Ще Чарльз Дарвін запевняв, що саме пригнічений стан заставляє тварину вибрати найбільш сприятливий спосіб життя.

Мудрий вислів Ніцше варто в ситуації депресії пригадати: «Те, що нас не вбиває, робить нас сильнішими». За спостереженнями науковців, люди, що перенесли депресію, потім краще справляються із життєвими випробуваннями. У таких людей

більш міцне здоров'я і стабільна психіка. При чому у жінок в більшій мірі. Вказують також, що у представниць слабкої статі, що хоча б раз у житті побувала у зтяжній депресії, тривалість життя на 20 % більше, ніж у їх безтурботних подружок.

Філософ американець Джонах Лерер говорить, що депресію запускає мисленнєвий процес, який називається «румінація» (від лат. *ruminare* – «жувати жувачку»). При депресії мозок зациклюється на нав'язливих роздумах, прокручує одні і тіж думки. На думку Джонах Лерер, це звичайна собі здорова реакція організму на серйозний удар по психіці, наприклад, початок війни, загибель рідної людини чи інше: «переживуючи», людина готується до нового способу життя та навчається на здійснених помилках.

Зрозуміло, що основний симптом депресії – нездатність відчувати задоволення, втрата цікавості до їжі, сексу і спілкування. Але така ситуація має дієвий побічний ефект – не дає можливості відволіктися від проблеми і теми, яка турбує. Вчені, які вивчали активність мозку хворих на депресію за допомогою томографу, виявили: хандра активізує ті ділянки головного мозку, які відповідають за концентрацію уваги і аналітичне мислення. Мозок весь час працює, щоб знайти вихід із ситуації, яка склалася і не допустити її у подальшому. Звичайно досліджено сотні біографій вчених і художників та показано, що успішні представники творчих професій страждають серйозною депресією у 8 разів частіше, ніж у середньому за статистику. Понурість та смуток сприяють концентрації на головній думці, а впертість – одна із важливих рис творця. Таким чином, депресія стимулює інтелектуальну та творчу діяльність.

Смуток та хандра притаманна не лише людині, а майже усім ссавцям: і мавпи, і собаки, і слони час від часу впадають у хандру. Зоологи вважають, що такий стан служить сигналом для племені – соплеменнику потрібна допомога та підтримка племені. Таким чином, депресія – це спосіб привернути до себе увагу.

Австралійський психолог Джозеф Форгас запропонував групі студентів пройти тест, на виявлення рівня інтелекту. Але

цей тест був несправжній. Після тесту було озвучено підготовлені зарані результати: одних спеціально порадували фальшивими високими балами, інших, навпаки, засмутили дуже низькими балами. Потім запропонували поділитися із незнайомцями і ніби нужденними виданими за проходження тесту грошима винагородою. Ті, кому повідомили про фальшиві високі бали, хто перебував у ейфорії від результату тесту, обрали залишити всю винагороду собі. А ті, хто отримав дуже низькі бали по тесту на інтелект, легко ділилися з нужденними. Тобто, перші проявили такі негативні почуття – як жадність, егоїзм, а ті, що були пригнічені – проявили великодушність та доброту. Отже, депресія робить нас більше людьми.

Таким чином, шукаючи плюси навіть у такому сумному становищі, можна побачити додаткову мотивацію та способи вийти із депресії та навіть отримати поштовх та трамплін для досягнення успіху.

Література:

1. Коц С.Н., Коц В.П. Дослідження управління емоціями та самомотивації у студентів-спортсменів. Стратегічне управління розвитком фізичної культури та спорту: збірник доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. - Харків, 17-19 травня 2018 року. ХДАФК. – С.169-173.

2. Коц С.Н., Коц В.П. Особливості психофізіологічної емоційної компоненти та стресостійкості у студентів-спортсменів. Стратегічне управління розвитком фізичної культури та спорту: збірник доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. - Харків, 17-19 травня 2018 року. ХДАФК, 2018. С. 174-178.

3. Коц С.Н., Коц В.П. Особливості комунікативної компетентності та стресостійкості. Педагогіка здоров'я: збірник доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції. - Харків, 18-19 травня 2018 року. С. 188-191.

4. Коц В.П., Коц С.М. Вплив на психофізіологічні показники дітей з високою тривожністю програми відпочинку ПЗОВ. Тенденції розвитку психології та педагогіки: збірник наукових

праць Міжнародної науково-практичної конференції. - Київ, 4-5 листопада 2016 року. С. 44-49

5. Коц С.М., Коц В.П. Реалізація вирішення проблеми високої тривожності у дітей та підлітків педагогічним колективом у дитячому оздоровчому позаміському таборі. Психологія та педагогіка сучасності: проблеми та стан розвитку науки і практики в Україні: збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції. - Львів, 21-22 серпня 2015 року. С. 57-61.

6. Коц В.П., Коц С.М. Навчальний процес і проблема профілактики високої тривожності у студентів. Актуальні питання педагогіки та психології: наукові дискусії.- Харків,2015.–С.51-55.

7. Коц С.М., Коц В.П. Фізіологія вищої нервової діяльності. Навчальний посібник. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2016. – 204 с.

8. Кондратенко Г., Стрельцова В., Коц С. М.. Психофізіологія управління емоціями та самомотивація. Харківський природничий форум: матеріали I Міжнародної практичної конференції студентів, магістрантів. Харків, 18-20 квітня 2018 року.- Вип. 1. - С. 9-11.

9. Мирзак А, Іщенко Д, Коц В.П. До вивчення питання про стресостійкість. Харківський природничий форум: матеріали I Міжнародної практичної конференції студентів, магістрантів. - Харків,18-20 квітня 2018 року.- Вип. 1. - С. 13-15.

10.Пономаренко О.С., Коц С.М., Коц В.П. Вивчення стресостійкості у сучасних умовах та способи її підвищення. Актуальні проблеми сучасної науки, XLII Міжнародна науково-практична конференція. – м. Вінниця, 6 квітня 2020 року. – Ч.7. - С. 53-56. (с. 80).

11. Kots S., Kots V., Luhanska V. A study of the level of personal anxiety in modern youth. The World During a Pandemic: New Challenges for Science: The 18th International scientific and practical conference. – Ottawa, 19 – 20 April, 2021. – с. 63-68.

PROBABILITY THEORY IN FORENSIC SCIENCE

*Kostikova Olesia**student,**Academic adviser – Olena Oliynik**Senior Lecturer of the**Department of Software Engineering**Kharkiv National University of Radioelectronics**Kharkiv, Ukraine*

Abstract: *Probability theory is a branch of mathematics that studies random events, the probability that they will or will not happen. Also, the theory of probability is very closely related to statistics, which is used in almost any field. Forensics is no exception.*

Key words: *probability theory, Forensics, criminal, statistics, representative sample.*

Forensics is the science of criminal law. And in it, as in real life, it is not without accidents. That is why it comes into contact with the theory of probability and statistics.

As early as the beginning of the 20th century, the idea of using the theory of probability in the study of the patterns and movement of forensically significant information was expressed, but in practice it began to be applied relatively recently.

First, why are relatives, friends and acquaintances first suspected after a crime? It seems elementary and familiar to us, and every person takes this fact for granted, but in fact it's all because of statistics and the theory of probability. In the study of 331 criminal cases, it was found that 22.5% of the studied murders are related relations; in 12.7%, actual marital relations; in 64.8% there are acquaintances (including casual acquaintances). That is, we can conclude that in most cases the victim is familiar with the killer.

B.V. Gnedenko and V. Ya. Khinchin talk about the concept of probability theory in this way: “With homogeneous mass operations, the percentage of one or another type of important events for us under given conditions is almost always the same, only in some cases

deviating somewhat significantly from the average figure ... Therefore, we can say that this average figure is a characteristic indicator for this mass operation. " From this we can conclude that the probability characterizes a certain set of events, the possibility of the onset of a separate event in it - in the form of a frequency (fraction), that is, a quantitative characteristic.

If we use the logic of these mathematicians and consider a crime as a "mass operation", we can find out how often certain values of signs are encountered in the commission of murders and how much they are related to each other.

Before putting forward investigative versions, it is necessary to assess the possibility of the appearance of any trace with the known information on the case. This problem can be solved using the theory of probability. It is necessary to assess the "chances" of the event A of interest in a situation where we know that some other event B has occurred. For this, the concept of conditional probability is introduced. Event B means known information; event A means the advanced version.

The conditional probability of event A relative to event B is the value:

$$P(A|B) = [P(AB)]/[P(B)].$$

If we know the conditional probability $P(A \wedge B)$, we can calculate the probability of the product of events $P(AB)$, the frequency of occurrence of two signs at the same time:

$$P(A \wedge B) = P(A|B) \cdot P(B).$$

This formula is called the product formula and is generalized to the case of an arbitrary number of events:

$$P(A_1 A_2 \dots A_n) = P(A_1 | A_2 \dots A_n) P(A_2 | A_3 \dots A_n) \dots \dots P(A_n | A_2 \dots A_n) P(A_n)$$

In probability theory, random variables with a given distribution or random experiments are considered, the properties of which are fully known.

When using the theory of probability in the criminalistic characterization of crimes, it is necessary to use a certain number of

criminal cases, which must be considered, as a sample. Moreover, this number of criminal cases should be representative, that is, the relationships characteristic of this sample should be characteristic of the general population as well. Also, the larger the sample, the more accurate the result will be. When the sample is not large enough, the result will be an extreme, that is, too high or too low. And all because of the number of components in the sample.

A random event is the basic concept of probability theory. The Mathematical Encyclopedic Dictionary defines a random event as follows: "A random event is an event whose occurrence or non-occurrence in some test (experiment) depends on a number of random factors and for which a certain probability of its occurrence is postulated under given conditions." Since we operate with the concept of "random event", it is necessary to determine how likely the occurrence of this event is. This can be done using the formula of the theory of probability, when the probability of the occurrence of an event is equal to the quotient of all events and "lucky" ones.

In order to understand in more detail how the theory of probability and forensic science are still connected, I will give an example of a problem.

Task: "The special operational service of the criminal police received a message that 5 unknown persons opened a cash-in-transit vehicle and stole 10 million hryvnias ... The witnesses managed to notice that the criminals got on the bus, which followed to the neighboring settlement. This was immediately reported to the police. As soon as the bus stopped at the bus station, a Criminal Investigator approached its door and forbade the driver to open the bus door.

In order to understand in more detail how the theory of probability and forensic science are still connected, I will give an example of a problem.

Task: "The special operational service of the criminal police received a message that 5 unknown persons opened a cash-in-transit vehicle and stole 10 million hryvnias ... The witnesses managed to notice that the criminals got on the bus, which followed to the neighboring settlement. This was immediately reported to the police.

As soon as the bus stopped at the bus station, a Criminal Investigator approached its door and forbade the driver to open the bus door.

Why did the inspector do this, and what was the chance that out of six people chosen at random there would be none of the criminals? Let's consider this problem from a mathematical point of view. Let event A be that there is at least one criminal among six randomly selected passengers, and the opposite event V is that there is not a single criminal among six randomly selected passengers. Then, according to the hypergeometric probability formula, the probability that for M possessing a given property, objects in a set of N objects, among n objects randomly extracted without returning from the total set of N objects, k objects will have the given property:

$$P = (C_N^k \cdot C_{N-K}^{n-k}) / C_N^n ,$$

where N = 40 is the number of passengers, K = 5 is the number of criminals, n = 6 is the number of people summoned by the investigator for interrogation, k is the number of criminals among six selected passengers. Then:

$$P \{40;5\}(5, k) = (C_5^k \cdot C_{35}^{6-k}) / C_{40}^6 , k = 0, 1, 2, 3, 4, 5.$$

That's why:

$$P(\bar{A}) = P \{40;5\}(5, 0) \approx 0,4229.$$

Apparently, this prompted the inspector to name the number "six". Although, in our opinion, the inspector risks a little less than fifty-fifty.

In addition, if you enter a random value X, the number of criminals among the six selected passengers, then according to the formula for the mathematical expectation of a discrete random variable distributed according to the hypergeometric law $M(X) = n \cdot K / N = 0.75$, which is only possible with a very large error N to be considered approximately equal to one.

Conclusions. Having considered this research topic, we can say that the connection between probability theory and forensic science definitely exists, moreover, it is very important and useful. It is used to

calculate the probability of an event on the basis of already available information, to compile a representative sample, during the processing of which it will be possible to identify "correlations" between the structural elements of the forensic characteristics of crimes.

Literature:

1. Б. В. Гнеденко, А. Я. Хинчин Элементарное введение в теорию вероятности. 1970. – С. 168;
2. Травкин К.А. ПРИМЕНЕНИЕ ТЕОРЕТИКО-ВЕРОЯТНОСТНЫХ МЕТОДОВ ДЛЯ РЕШЕНИЯ ПРИКЛАДНЫХ ЗАДАЧ СУДЕБНОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ // Международный студенческий научный вестник. – 2016. – № 3-4. ;
3. Блувштейн Ю. Д. Криминология и математика. М.: Юрид. лит., 1974. – С.176;

Technical sciences

DEVELOPMENT OF A CIRCUIT AND CALCULATION OF A
LOW-FREQUENCY FILTER FOR THE OPERATION OF
SWITCHING NODES

Латифа Алиева Абдул-Мабудовна
доцент

Низяр Мустафаева Алиага гызы
магистр

*Азербайджанский Государственный
Университет Нефти И Промышленности,
кафедра Электроники и автоматики,*

Abstract: *In this paper, research tasks are considered and, on their basis, a UPS that is suitable in terms of parameters is calculated. The type and capacity of rechargeable batteries is selected. The calculation of the total electrical power consumed by the communication center is made, on the basis of which the switching equipment and cable lines are selected.*

In order to reduce electricity losses and increase the efficiency of electrical installations, the installation of compensating capacitors is calculated. The grounding scheme is selected and calculated. The required power is calculated and a diesel generator is selected to back

up the power supply of the communication center.

Keywords: *signal conversion, differential amplifier, measuring amplifier, control systems.*

РАЗРАБОТКА СХЕМЫ И РАСЧЕТ ФИЛЬТРА НИЗКИХ ЧАСТОТ ДЛЯ РАБОТЫ УЗЛОВ КОММУТАЦИИ.

Аннотация: *В статье рассматриваются исследовательские задачи и на их основе рассчитывается подходящий по параметрам ИБП. Подбирается тип и емкость аккумуляторных батарей. Произведен расчет общей потребляемой электроэнергии узла связи, на основании которого подбирается коммутационное оборудование и кабельные линии.*

С целью снижения потерь электроэнергии и повышения КПД электроустановок рассчитана установка компенсирующих конденсаторов. Схема заземления подбирается и рассчитывается. Рассчитывается необходимая мощность и выбирается дизель-генератор для резервного питания узла связи.

Ключевые слова: *преобразование сигналов, дифференциальный усилитель, измерительный усилитель, системы управления.*

The task of developing automatic control systems and control systems is that, having some a priori information about the object and the specified requirements for the properties of the entire system as a whole (accuracy, reliability, etc.), select technical means (and, if necessary, formulate technical conditions for the development of new automation tools) and draw up a system diagram that ensures the implementation of these requirements.

Measuring devices in control systems are used to perceive primary information about the state of the controlled object and convert it into signals that are convenient for their subsequent processing into control signals.

In modern control systems, measuring devices are often complex systems containing a number of transducers, amplifiers, correcting circuits, tracking systems, and computing devices.

The main requirement for a measuring device is that it generates a useful signal with minimal distortion.

The latter can be caused both by the dynamic and static properties of the measuring device, and by the influence of interference and noise on its operation.

A very important characteristic of a measuring device in control systems is its accuracy, since it is obvious that the control accuracy cannot be higher than the measurement accuracy.

The measurement accuracy is influenced by the accuracy of sensors, elements that convert the signal of these sensors, and the level of interference is also of great importance. [1,2] The main types of noise are common mode and differential noise. Common mode interference differs from differential interference in that it acts simultaneously on both inputs of the measuring device.

We compose the required frequency response of the filter (Figure 1):
Find the polling rate:

$$f_{onp} = \frac{1}{T_{onp}} = \frac{1}{6} = 0,166 \Gamma U_f;$$

We find the upper polling rate:

$$f_{sep} = \frac{f_{onp}}{2} = \frac{0,166}{2} = 0,083 \Gamma U_f;$$

Next, we find the cutoff frequency of the filter:

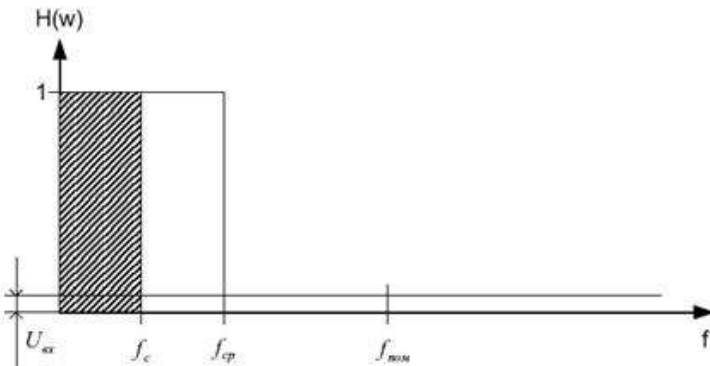

Figure 1 - AFC

We compose the normalized frequency response of the filter:
The cutoff frequency will be:

$$\omega_0 = \frac{\omega}{\omega_c} = \frac{2 * \pi * 50}{2 * \pi * 1,66} = 30;$$

The error that suits us is 0.01%

Filter Transfer Ratio:

To determine the real parameters of the filter

$$H(\omega) = \frac{U_{\text{вх}}}{U_{\text{вых}}} = \frac{0,01/100}{0,0172129 * 10^{-3}} = 0,5809;$$

Now we determine the degree of approximation of the polynomial. [3,5] We accept the Butterworth polynomial, the degree of which should be such that the frequency response passes through a point with coordinates 45 and 1. The normalized frequency response is found by the formula:

$$H^2(\omega) = \frac{1}{\omega^{2n}};$$

From here we find the relative frequency:

$$\omega^{2n} = \frac{1}{H^2(\omega)} - 1;$$

Now we find the order of the filter n:

$$n = \left(\frac{0,5 * \ln\left(\frac{1}{H^2(\omega)} - 1\right)}{\ln \omega} \right) = \left(\frac{0,5 * \ln\left(\frac{1}{0,5809^2} - 1\right)}{\ln 45} \right) = 0,0886;$$

Since this coefficient is minimal, we take n = 2. In this case, the transmission coefficient at the interference frequency will be equal to:

$$H(\omega_{\text{ном}}) = \frac{1}{\sqrt{1 + \omega^4}} = \frac{1}{\sqrt{1 + 45^4}} = 0,000494;$$

This factor is less than necessary (0.5809), so you can revise the cutoff frequency to simplify the implementation of the filter. Let's use

the formula.[4] We substitute the value of the desired relative frequency, after which we find the new value of the cutoff frequency:

$$\omega_* = 4 \sqrt{\frac{1}{(0,5809)^2} - 1} = 1,94 \text{ рад/с}; \quad f_{cp} = \frac{f_{ном}}{\omega} = \frac{50}{1} = 50 \text{ Гц};$$

The initial data for the filter will be:

$$\text{gain } A = 1;$$

cutoff frequency

We use the Butterworth filter as a filter.

We compose the transfer function of the filter:

$$H(p) = \frac{C * \omega_c^2}{p^2 + p * b_1 * \omega_c + C * \omega_c^2};$$

For the second order Butterworth filter, the coefficients are:

$$n = 2; \quad c = 1; \quad b = 1;$$

Choosing a filter scheme and calculating it

$$H(p) = \frac{98596}{p^2 + 444,063 * p + 98596};$$

Measures were envisaged to reduce common-mode noise, namely, a differential amplifier on an op-amp with high CMRR was used in the instrumentation amplifier, and a low-frequency filter was used to finally reduce the common-mode noise to a level that was no longer terrible.

References:

1. А.А. Сазанов и др. "Микроэлементные устройства в автоматике" - М.: Энергоиздат. 1991г.
2. В.С. Гутников "Интегральная электроника в измерительных устройствах" - Л.: Энергоатомиздат. 1988г.
3. А.Дж. Пейтон, В. Волш "Аналоговая электроника на операционных усилителях" - М.: БИНОМ, 1994г.

4. А.Л. Булычев и др. "Аналоговые интегральные схемы: Справочник" - Минск: Беларусь, 1993г.

5. М.В. Гальперин. "Практическое схемотехника в промышленной автоматике" - М.: Энергоатомиздат, 1987г.

УДК 579.842.16/ 615.281.9/616.24-002

Медицинські науки

ПНЕВМОНИЯ ВИКЛИКАНА KLEBSIELLA
PNEUMONIAE, КЛІНІЧНІ ПРОЯВИ, ДІАГНОСТИКА,
АНТИБІОТИКОТЕРАПІЯ В ОНКОЛОГІЇ

Грищенко В.Г.,

студент медичного факультету № 2

Донецький національний медичний університет

м. Кропивницький, Україна

Анотація: Публікація узагальнює основні поняття про діагностику *klebsiella pneumoniae*, клінічні прояви та особливості антибіотикотерапії. *Klebsiella pneumoniae* викликає досить серйозні захворювання що можуть загрожувати життю пацієнта, ускладнює лікування резистентність до антибіотиків. Онкохворі під час лікування перебувають під загрозою виникнення інфекцій викликаними умовно-патогенною флорою, особливо небезпечною є *klebsiella pneumoniae*.

Ключові слова: ентеробактерії, антибіотикотерапія, інфекційні ускладнення, онкологія

Klebsiella pneumoniae - нерухома грамнегативна паличкоподібна бактерія, утворює капсулу, факультативний анаероб, належить до умовно-патогенної мікрофлори. Зустрічається в складі нормальної мікрофлори кишечника, ротової порожнини, шкіри. Госпітальні штами *Клебсієли* мають резистентність до багатьох видів антибіотиків. В ослаблених хворих, наприклад в онкохворих у період хіміотерапії та променевої терапії, існує ймовірність виникнення захворювання.

Пневмонія викликана *klebsiella pneumoniae* клінічно може мати гострий, затяжний, або «повзучий» перебіг. В типовому перебігу починається бурхливо з ознобу, виділенням тягучого

мокротиння при кашлі, хвилеподібної чи періодичної температури тіла. Рентгенологічно можливе затемнення. При огляді спостерігається бронхіальне дихання, притуплення, вологі звучні хрипи. Можливий розвиток ускладнень, таких як: абсцес легені, емпієма, сепсис. Такі ускладнення як сепсис мають досить високу летальність.

Клебсієлу як етіологічний чинник можна запідозрити якщо в лікарні виявленні антибіотикорезистентні штами, та при умові що вже були випадки інфікування. З метою діагностики використовують мікроскопічний, бактеріологічний та серологічний методи. Мікроскопічний метод є орієнтовним, з усіх доступних ділянок інфекції слід взяти зразки та провести фарбування за Грамом та взяти зразки для культурального дослідження. Бактеріологічне дослідження дозволяє ідентифікувати збудника та визначити чутливість до антибіотиків. Для діагностики бактеремії рекомендовано два взяття крові на бакдослідження. Для простої діагностики бактеремії в онкохворих слід взяти зразки з всіх просвітів центрального венозного катетера. Посіви крові мають бути отримані бажано до початку застосування антибіотиків, але якщо це неможливо то не слід затримувати введення антибіотиків.

Лікування слід починати до виявлення збудника, з емпіричного призначення антибіотиків. Рекомендовано такі схеми терапії: цефепім (2 г внутрішньовенно кожні 8 годин), меропонем (1 г внутрішньовенно кожні 8 годин), імпінем-циластатин (500 мг внутрішньовенно кожні 8 годин), піперацилін-тазобактам (4,5 г внутрішньовенно кожні 6 годин). При сепсисі та високій поширеності грамнегативних бактерій рекомендують призначення комбінованої терапії з розширеним перекриттям грам негативних бактерій, тобто до вищезазначених препаратів додати аміноглікозид, або колістин, або поліміксин В.

При виділенні *klebsiella pneumoniae* (бактеремії) застосовують комбінацію препаратів включно з гентаміцин, колістин, тигециклін. Додаткове призначення дорипенему може призвести до синергічної антибактеріальної активності обраної комбінації. Терапія цефтазидимом/авібактамом 2,5 г (цефтазидим 2 г та

авібактам 0,5 г) кожні 8 годин внутрішньовенно може дати позитивні результати. У випадку резистентності до цефалоспоринів третього покоління препаратами вибору є піперацилін/ тазобактам, фторхінолони, карбапенеми. Застосовують специфічний бактеріофаг, що дає успішні результати.

Klebsiella pneumoniae стає дедалі небезпечніша за рахунок набуття антибіотирезистентності госпітальних штамів. Онкохворі пацієнти в період хіміотерапії та променевої терапії дуже вразливі до умовно-патогенної флори. Для результативного лікування необхідно призначити емпіричну антибіотикотерапію(цефепім, меропонем, іміпенем-циластатин, піперацилін-тазобактам). При виявленні *Klebsiella pneumoniae* корегують лікування, застосовують комбінації з колістином, гентаміцином, тигециклін.

Література:

1. Клінічна онкологія: посібник Бетезди : пер. 5-го англ. Вид. / Національний інститут раку, м. Бетезда, США ; за ред. Джейма Абрагама, Джеймса Л. Галлі ; наук. ред. пер. Ігор Галайчук. – К. : ВСВ «Медицина», 2021. – xviii, 926с
2. Медична мікробіологія. Посібник з мікробних інфекцій: патогенез, імунітет, лабораторна діагностика та контроль : пер. 19-го англ. вид. : у 2 т. Т. / за ред. Майкла Р. Барера, Вілла Ірвінга, Ендрю Свонна, Нелюн Перери ; наук. ред. пер. : Сергій Климнюк, Валерій Мінухін, Сергій Похил. – К. : ВСВ «Медицина», 2020. – xiv, 434 с.
3. Онкологія: підручник / Ю. В. Думанський, А. І. Шевченко, І.Й. Галайчук та ін.; за ред. Г.В. Бондаря, А.І. Шевченка, І.Й. Галайчука. — 2-е вид. , переробл. та допов. — К. : ВСВ «Медицина», 2019. — 520 с.

ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА (THE RULE OF LAW):
ЗМІСТОВНА ХАРАКТЕРИСТИКА, ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК,
ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ

Шум Ю.М.,
студентка Інституту права
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна

***Анотація:** Тези присвячені дослідженню змісту принципу верховенства права, його ролі в судовій діяльності, його структури та характеристик елементів цього принципу. Дослідження питання проводиться крізь призму практики Європейського суду з прав людини, норм національного законодавства, тлумаченні вчених, а також через доктринальні підходи до розуміння.*

***Ключові слова:** верховенство права, імплементація принципу, тлумачення змісту, доктринальне розуміння, підхід до розуміння.*

Ще за часів Античності зверталася увага на те, що принцип є найважливішою частиною всього (*principium est potissima pars cuiusque rei*). Принципи права мають безпосередній зв'язок із переважною більшістю стрижневих загальнотеоретичних питань, як-от: сутність права, норма права, юридичний акт, правова система, правове регулювання, а головне – здійснення правосуддя.

Принцип верховенства права вважається базисним принципом, який забезпечує функціонування і створює належний правовий механізм для захисту громадян в суспільстві. Хотілося б з'ясувати достеменність існування принципу верховенства права, підходи до визначення поняття, як є, так би мовити, зразковими для застосування в сьогоденних реаліях.

Хотілося б розпочати з підходу, який був представлений колишнім Генеральним секретарем ООН Кофі Аннаном. У своїй доповіді 2004 р. він зазначає: «Поняття «верховенство права» [...] має стосунок до принципу врядування, за якого всі люди, інститути та установи, юридичні та фізичні особи, включаючи

саму державу, відповідальні перед законами, які в суспільстві є оприлюдненими, застосовуються однаково до всіх і на основі яких здійснюється незалежне судочинство, та які відповідають міжнародним нормам і стандартам у ділянці прав людини. Воно [поняття «верховенство права»] вимагає також заходів на забезпечення дотримання принципів ієрархічної вищості закону, рівності перед законом, відповідальності перед законом, справедливого застосування закону, поділу влади, участі у прийнятті рішень, юридичної визначеності, уникнення свавілля та процесуальної і судової прозорості» (The rule of law and transitional justice in conflict and postconflict societies. Report of the Secretary General, Doc. S/2004/616, August 2004 (para.6) [1])

Цю тезу він сказав під час свого «звіту» Головного Секретаря. Крізь призму його слів, можна чітко простежити, що автор стирає кордони між принципом «верховенства права» і принципом «законності». Для нього правова держава – це та, в якій всі люди живуть відповідно букви закону, в якому відображено всі норми життя людини і громадянина. Можна спробувати провести тонку паралель між підходом К. Аннана та А. В. Дайсі, про якого вже було згадано раніше. Обидва цих вчених вважають, що принцип «верховенства права» можна розкрити через суворе підпорядкування законодавству. Як вже було сказано раніше, то такий підхід не може бути повністю інплементованим сьогодні, так як законодавець може припуститись помилки і обмежити нормативно-правовим актом право людини. Чи може підпорядкування такому закону бути справедливим? Виникає досить багато сумнівів щодо цього, чи не так?

Протилежним баченням поняття Верховенства права володів П. М. Рабінович. Він вважав, що верховенство права – це явище позадержавне (не державно-вольове), так би мовити, загальносоціальне, соціально природне і правовою державою вважається лише та, в якій панує, "верховенствує" право.[2] Такий підхід видається більш раціональним, принаймні через те, що автор прив'язує право не до законів, не каже про абсолютне підкорення усім законам, себто допускає те, що законодавець може зробити

помилку і права особи будуть над таким законом. Видається, що такий підхід більш схвально сприймається для розуміння правової держави і є більш адаптивним, зокрема, в Україні.

Про необхідність імплементації верховенства права говорили й в міжнародних органах. В контексті цього можна зазначити Міжнародну комісію юристів (МКЮ), яка роками системно досліджувала тему верховенства права. В понятті «верховенство права» її представники вбачають основоположний принцип, що захищає особу від свавільної влади держави та надає їй можливість володіти людською гідністю. Подібно до цього Міжнародна асоціація юристів сприйняла «верховенство права» як стрижневе поняття для всіх членів правничої професії, що практикують право.[1]

Найбільш зразковим визначенням, який найзмістовніше відтворює змістовні елементи верховенства права викладене Томом Бінгемом (Tom Bingham) – колишнім суддею, Президентом і головою Британського інституту міжнародного та порівняльного права: «Усі особи та владні інститути в рамках держави — публічні чи приватні — повинні підкорятись публічно створеним законам, які набувають чинності (загалом) наперед і на основі яких публічно здійснюється правосуддя, вони також повинні мати змогу користуватися благами цих законів» [1]

Це коротке розуміння, застосовне як до публічних, так і до приватних осіб, набуває свого розширеного варіанту завдяки восьми «інгредієнтам» верховенства права, що включає:

(1) доступність закону (в тому значенні, що закон має бути зрозумілим, чітким та передбачуваним) (Яскравим прикладом практики ЄСПЛ з цього питання є справа *«Щокін проти України»* (заяви № 23759/03 та № 37943/06, п. 50–56), в якій йдеться, зокрема, що верховенство права, один із основоположних принципів демократичного суспільства, притаманний усім статтям Конвенції; відсутність в національному законодавстві необхідної чіткості та точності, які передбачали можливість різного тлумачення..., порушує вимогу «якості закону», передбачену Конвенцією, та не забезпечує адекватний захист від

свавільного втручання публічних органів державної влади у майнові права заявника. Так само уніфіковано ЄСПЛ інтерпретував «якість законодавства» і в іншому своєму рішенні, а саме, у справі «*Серков проти України*» (заява № 39766/05, п. 51; державні органи неправомірно зобов'язали заявника сплатити податок) «... якість законодавства ... – доступне для зацікавлених осіб, чітке і передбачуване у застосуванні»; відсутність необхідної передбачуваності та чіткості національного законодавства з важливого питання, що призводило до його суперечливого тлумачення судом, стала причиною порушення вимог положень Конвенції щодо «якості закону»;

(2) питання юридичних прав мають бути вирішені нормами права, а не на основі дискреції;

(3) рівність перед законом;

(4) влада має здійснюватися у правомірний, справедливий та розумний спосіб;

(5) права людини мають бути захищені;

(6) мають бути забезпечені засоби для розв'язання спорів без надмірних матеріальних витрат чи надмірної тривалості; (*Galea i Pavia проти Мальти* (№ 77209/16 і 77225/16). Тривалість провадження по справі, яка не визнається справою підвищеної складності) тривала 17 років, що є неприпустимим в контексті дотримання принципу про розумні строки розгляду справи.

(7) суд має бути справедливим; (*CASE OF ŠKRLJ v. CROATIA*, Заява № 32953/13), (Справа „Кипріане проти Кіпру” („*Kyprianou v. Cyprus*”); заява № 73797/01). Обидві справи стосуються неупередженості судового розгляду. Ця проблема доволі часто постає перед людьми, чії справи розглядаються в судах, і, незважаючи на те, що відповідно до ст.17 ЗУ «Про виконання рішень та застосування практики ЄСПЛ», Україна зобов'язується виконувати рішення ЄСПЛ, в нашій державі часто допускається порушення саме такого типу.

(8) дотримання державою як її міжнародно-правових обов'язків, так і тих, що обумовлені національним правом.

Вважається, що цей підхід є найбільш точним в розумінні і

при правильному застосуванні принципу верховенства права. Хочеться сказати, що таке тлумачення ніби охоплює тлумачення усіх попередників, при цьому, адаптуючи них до

Найбільш широке визначення (на національному рівні) змісту верховенства права міститься у Плані дій «Україна – Європейський Союз: Європейська політика сусідства», схваленому Кабінетом Міністрів України 12 лютого 2005 року, а також у Кодексі адміністративного судочинства України. Так, у Плані дій «Україна – ЄС» принцип верховенства права пов'язується з ефективною та стабільною діяльністю органів, які забезпечують демократію та права людини; проведенням судової та правової реформи; боротьбою із корупцією; розвитком громадянського суспільства та засобів масової інформації і т. д. Стаття 8 КАСУ має назву «Верховенство права». У статті чітко зазначено, що суд при вирішенні справи керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Зазначено також, що суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики ЄСПЛ. [5]. Хочеться сказати, що на національному рівні принцип верховенства права розкритий не зовсім всесторонньо. Проте, як відомо, в Україні діє ЗУ «Про застосування Про виконання рішень та застосування практики ЄСПЛ». Ст.17 свідчить про таку прецедентну практику в Україні, адже ст.17 передбачає застосування рішень Європейського суду в Україні. Саме завдяки цьому положенню, на терени нашої держави поширюється тлумачення й структура принципу верховенства права, яка є передбаченою в ЄСПЛ.

Говорячи про доктринальне розуміння принципу верховенства права. Воно передбачає, що саме принцип верховенства права:

- 1) відображає спосіб організації життя суспільства на правових основах, є засобом унеможливлення свавільного та антидемократичного правління;
- 2) віддзеркалює моральні основи права, є виявом природного

права у сучасних правових системах разом із принципами справедливості, пропорційності, рівності, розумності тощо; у цьому сенсі він є основним критерієм визнання законів неправовими;

3) є засобом організації належної правової системи, яка в контексті додержання верховенства права має ґрунтуватися на принципах правової визначеності, стабільності та довіри до права, на незалежній судовій владі та судовому контролю, єдності судової практики, *res judicata* тощо;

4) гарантує доступ до правосуддя, яке здійснюється не залежним та неупередженим судом. Принцип верховенства права є ілюзорним у тій державі, яка не забезпечує право на доступ до суду, не гарантує права на справедливий суд;

5) включає принцип законності, згідно з яким усі суб'єкти, в тому числі суб'єкти публічної влади, мають додержуватися законів і підзаконних нормативно-правових актів, виконувати і правильно застосовувати їх. [7]

Підсумовуючи все вищесказане, хотілось би остаточно виокремити структурні елементи принципу верховенства права, якими сьогодні керуються в правовому суспільстві:

- ✓ визнання пріоритетів прав людини у діяльності держави;
- ✓ наявність коштів правової захисту від виробничого вмісту публічної влади у здійсненні гарантованих прав;
- ✓ судовий контроль за виконавчою гілкою влади;
- ✓ заборона свавільного позбавлення волі;
- ✓ збалансованість інтересів окремих осіб з інтересами інших членів суспільства;
- ✓ судовий контроль за законністю затримання або тримання під вартою;
- ✓ секулярність (світський характер) держави;
- ✓ доступ до суду;
- ✓ обов'язковість виконання судових рішень;
- ✓ неупередженість суду;
- ✓ виключення втручання законодавця в процес здійснення правосуддя;
- ✓ принцип правової визначеності;

✓ фактична доступність та ясність закону;
✓ обов'язковість судового рішення, яке набрало законної сили;

✓ наявність загальної довіри до суду (Golder v. The United Kingdom, 21 February 1975; The former King of Greece et al. v. Greece, no.25701/94, 23 November 2000)

Насамкінець, хочеться сказати, що принцип верховенства права є, так би мовити, основоположним принципом для здійснення будь-якої владної діяльності. Цей принцип є базисом для належного функціонування всіх органів державної влади й без нього неможливим є існування всіх інших принципів, адже між ними існує тісний взаємозв'язок. Завершити хотілося б думкою судді Конституційного Суду І. Сліденко, який дуже влучно охарактеризував, напевно, основну проблему реформування правової системи задля утвердження верховенства права та справедливого правосуддя, що «не полягає в прийнятті нових законів, а має відбуватись у головах». Треба вміти користуватися здобутками західного права, «з чим в Україні дуже серйозні проблеми». Тож давайте усвідомимо в своїх головах, що верховенство права – це те, чим ми повинні керуватись у всіх ситуаціях й при вчиненні будь-яких дій і лише таким способом ми зможемо справедливо називати себе громадянами правової держави.

Література:

1. Європейська комісія «За демократію через право» (Венеційська Комісія). Верховенство права: Доповідь, схвалена Венеційською Комісією на 86-му пленарному засіданні (Венеція, 25–26 березня 2011 року). CDL-AD (2011)003rev // Право України. – 2011. – № 10. – С. 168–184.

2. С. М. Зеленський Утвердження принципів верховенства права і законності у кримінальному судочинстві України /С. М. Зеленський // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2012. – № 2(6) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n2/12zsmuks.pdf>

3. Ремінська Ю.Ю. Сучасні тенденції розуміння принципу верховенства права: вітчизняна й зарубіжна доктринальні

традиції. Режим доступу: http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/12-3456789/10519/1/%d0%9f%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%be%20%d1%96%20%d1%81%d1%83%d1%81%d0%bf%d1%96%d0%bb%d1%8c%d1%82%d0%b2%d0%be%204-2018_p060-067.pdf

4. Мельник-Томенко Ж. М. Принцип верховенства права як універсальна засада адміністративного судочинства/ Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2019. № 6. С. 90–95. doi: <https://doi.org/10.15421/3919101> .

5. Трихліб К.О. Верховенство права: сучасні інтерпретації /Трихліб К.О. // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. - 2013. - Т. 26 (65). № 2-1. - Ч. 1. - С. 152-163. Режим доступу: http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2013/2-1-1_2013/22.pdf

6. Капля О. Співвідношення принципів законності та верховенства права в адміністративному судочинстві України [Електронний ресурс] / О. Капля // Підприємництво, господарство і право. - 2017. - № 6. - С. 127-130. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_6_29

7. Корольова Ю. Кореляція принципів верховенства права та верховенства закону в системі джерел права/Юлія Корольова // Підприємництво, господарство і право. -К., 2019, № 4.-С.183-186

8. HUDOC [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=caselaw&c=>.

RECYCLING IN UKRAINE: STATE AND PROSPECTS

*Volodymyr Hobela**Ph.D. in Economics, Associate Professor**Natalia Blaga**Ph.D. in Economics, Associate Professor**Lviv State University of Internal Affairs**Lviv, Ukraine*

Abstract: *The study aims to analyze the state of recycling in Ukraine. The study proposes a list of criteria and calculates the main indicators taking into account these criteria. Having analyzed the results research identifies the main problems that slow down the development of recycling. Based on the results of the analysis study proposed main measures for the development of recycling in Ukraine.*

Key words: *household waste, recycling, ecological threats, waste.*

In the context of the development of globalization, accelerated pace of scientific and technological development more the economy digitalization, the need to overcome the conflict of goals between ecological and economic systems, preservation and restoration of the environment is relevant.

Scientists, considering management systems in terms of environmental and economic aspects of nature management, pay attention to quite negative trends. They regard the slow pace of recycling development in Ukraine. Moreover, in some periods they remark the increase in the use of resources per unit of output, the amount of household waste and the amount of recycled waste. It should be noted that the resource intensity of products and total energy consumption per unit of GDP in Ukraine significantly exceeds the world level [1].

Therefore, the requirement to analyze the state and prospects of recycling in Ukraine is relevant.

The purpose of the analysis is to identify the main environmental threats that have arisen as a result of negligent waste management.

Further, identify ways to address these shortcomings to ensure recycling in Ukraine. That is why the analysis should be carried out according to the indicators of waste generation and management. The results of the analysis of these indicators are presented in table 1..

Table 1. The main indicators of waste generation

Indicators	Year					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Waste generated, thousand tons	312268	29587 0,1	36605 4,0	35233 3,9	44151 6,5	462373, 5
Disposed of, thousand tons	92463,7	84630, 3	10005 6,3	10365 8,1	10802 4,1	100524, 6
<i>– in % to the total amount of generated waste</i>	29,6	28,6	27,3	29,4	24,4	21,7
Burned, thousand tons	1134,7	1106,1	1064,3	1028,6	1059,0	1008,0
<i>– in % to the total amount of generated waste</i>	3,6	3,7	3,0	2,9	2,4	2,2
Removed to specially designated places, thousand tons	152295, 0	15737 9,3	16980 1,6	16952 3,8	23899 7,2	275985, 3
<i>– in % to the total amount of generated waste</i>	48,8	53,2	46,4	48,1	54,1	59,7
The total amount of waste accumulated in specially designated areas, million tons	12505,9	12393, 9	12442, 2	12972, 4	15398, 6	15635,2
Volume of generated waste per unit of GDP in actual prices, USD per 1 ton	344,6	317,1	326,4	269,3	321,6	323,8
Volume of waste collected from households per person, kg per person	141,4	149,0	138,2	131,1	140,4	142,7

Source: Adopted from [5].

The indicator of waste generation shows different dynamics. At first glance, there is a positive downward trend in this indicator. However, comparing these data and the dynamics of the index of physical volume of production, we can conclude that the main reason for the reduction of waste generation is the reduction of the index of physical volume of production.

It should be noted that in recent years in Ukraine the volume of solid waste recycling and waste reuse is increasing, the number of cities where the practice of solid waste sorting has been introduced is growing. However, the situation in rural areas is remarkably negative. The volume of solid waste exports is too low, and their sorting and processing is practically not carried out.

Note the downward trend in the share of recycled waste in the overall waste structure. It averages 30%, but this value is lower than in developed countries [4]. This once again demonstrates the need to develop recycling.

It is worth noting the high proportion of waste that is disposed of in specially designated places or facilities, and its growth. During the study period, the share of waste taken to landfills averages 45-50% of the total amount of waste generated. In general, the dynamics of this indicator are growing, which causes several environmental threats to the economic system.

Based on the results of the study on indicators of waste generation and management, it is advisable to make the following conclusions:

- it is recorded that the increase in waste generation is caused by an increase in the index of physical production;
- there are too few enterprises for waste processing and use for energy production;
- low level of solid waste export in rural areas;
- low share of waste recycling in the overall structure of waste generation compared to developed countries;
- the number of cities in which separate waste collection has been introduced has increased;
- the volume of waste removal to landfills and dumps has increased.

References:

1. Hobela V. Logistics as a supply tool for ecological and economic security of the state. *Intellectualization of logistics and supply chain management*. 2020. № 3. pp. 29-37.
2. Hobela V. Structural and functional characterization of greening as an object of theoretical analysis. *Modern science – Moderní věda*. 2019. № 5. pp. 5-11.
3. Lindforce A. Assessing sustainability with multi-criteria methods: A methodologically focused literature review. *Environmental and Sustainability Indicators*. 2021. Vol. 12, Pp. 100-149. doi:10.1016/j.indic.2021.100149
4. Navrotskyi R. L. Dosvid krain Yevropeiskoho soiuзу v sferi bezpechnoho povodzhennia z tverdymy pobutovymy vidkhodamy [Experience of the European Union countries in the field of safe management of solid household waste]. *Economy and society*. 2016. Vip. 7. S. 621–625.
5. State Statistics Service of Ukraine. (2021). Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

СПЕЦИФІКА ПРАВОПОРУШЕНЬ У ПІДЛІТКІВ

Мірошніченко Л.В.

к. філол. наук, доцент

Віткова С.В.

студентка юридичного факультету

Дніпропетровський державний

університет внутрішніх справ

м. Дніпро, Україна

У сучасному суспільстві одним із основних аспектів життя є безпека, особливо серед молоді, адже не кожний може захистити себе в будь-якій життєвій ситуації. Нашу увагу ми приділимо питанню правопорушень серед підлітків, з'ясуємо причини мотивації молодих осіб до протиправної поведінки.

Ключові слова: злочинність неповнолітніх, девіантна поведінка,

делінквентна поведінка, детермінанти, причини, умови, родина, морально-психологічні ознаки.

Актуальною проблемою сьогодення є зростання правопорушень серед молоді. Причиною правопорушень серед неповнолітніх є, на нашу думку, педагогічне упущення. Тому важлива рання профілактика, яка має розпочинатися вже з дитячого садочка й початкових класів школи, коли закладаються основи характеру, ставлення до оточуючих, поведінки в побуті. Проблеми девіантної поведінки серед неповнолітніх осіб є центральною проблемою не тільки кримінології, а й психології, педагогіки, соціології. Актуальність цієї проблеми обумовлена тим, що вона відображає загальні тенденції злочинності, є індикатором стану суспільства та дає можливість спрогнозувати перспективи і напрями розвитку злочинних проявів у майбутньому. Найчастіше підлітки 14-18 років є найбільш соціально вразливими, піддаючись негативному впливу оточуючих, а в більшості випадків усвідомлено, самостійно вчиняють правопорушення, намагаючись таким чином утвердитися перед однолітками або показати свою значущість дорослим. Проблема протиправної поведінки неповнолітніх завжди перебуває в полі зору вчених. Науковці звертали велику увагу на дослідження науково-теоретичних засад делінквентної поведінки, детермінант злочинності неповнолітніх, пропонували шляхи, засоби і методи запобігання правопорушенням. Серед авторів, які займалися вивченням різних аспектів злочинності неповнолітніх, є як кримінологи, так і психологи, і педагоги, які висловлювали різні погляди щодо детермінант цієї злочинності. Так, С. Галлек вважає злочинність неповнолітніх проявом почуття пригніченості й нездатності молодої людини перебороти його [1]. Делінквентність нібито допомагає боротися з цим станом і спричиняє бажані зміни у психіці: підлітки почуваються вільними й незалежними, у них з'являється можливість розважитися, виявити свою уяву і спритність, можливим стає отримання матеріальних вигод, є шанс перекласти провину на інших (наприклад, поліцію), а також більш раціонально реагувати на власні невдачі (наприклад, успіх – відчутність неприємностей).

Пояснюючи причини протиправної поведінки неповнолітніх, О. Бахур розглядає їх як результат взаємодії двох чинників: умов мікросередовища (впливи сім'ї і школи, які десоціалізують, психологічні труднощі й ускладнення, породжені багатомасштабним соціумом, деформації у спілкуванні та взаємодії), індивідуальних особливостей індивіда (суперечності, головна з яких полягає у невідповідності між суб'єктивною готовністю до дорослого життя і об'єктивною обмеженістю можливостей підлітка; психологічні колізії, які найперше виявляються у вибірково-активному ставленні підлітка до навколишнього середовища, спілкування, до педагогічних впливів у сім'ї, суспільстві, до соціально-моральних цінностей і норм, запропонованих найближчим оточенням) [2]. І. Даньшин вважає, що головною глобальною проблемою злочинності неповнолітніх є «соціальне аутсайдерство», коли діти опиняються поза існуючим суспільством унаслідок неповноцінної соціалізації [3]. Проте, незважаючи на значні наукові розробки цієї проблеми, феномен злочинності неповнолітніх продовжує хвилювати українське суспільство. Беручи до уваги те, що злочинність – це явище мінливе і динамічне, слід враховувати, що детермінанти злочинності також постійно змінюються і трансформуються. Злочинна поведінка неповнолітніх має ряд причин. По-перше, емоційна чутливість і неврівноваженість, властива підлітковому віку, зумовлюють характер імпульсивних дій, у тому числі й злочинних. По-друге, саме в цей віковий період зовнішня детермінація у вигляді моделі злочинної поведінки як найбільш успішної форми активності (лідерства) серед однолітків має високу значущість. У сукупності ці чинники здійснюють максимальний вплив на виникнення і підтримання злочинної поведінки серед підлітків. Безперечно, правопорушення тісно пов'язані з процесами деморалізації суспільства, бездомності, безробіття, з стрімким розвитком наркоманії, токсикоманії, з розпадом сім'ї, з розповсюдженням інших соціально негативних явищ. Сім'я може одночасно демонструвати модель злочинної поведінки та забезпечувати її підкріплення. Імовірність злочинної поведінки підлітків залежить від того, чи

стикаються вони з проявами злочинної поведінки у себе вдома. Якщо батьками в присутності дітей було вчинено правопорушення, то можна сміливо розраховувати, що це все вбере у себе дитина. У цій справі повинен бути індивідуальний підхід до кожної «важкої» дитини. Спочатку потрібно детально дослідити причини такої поведінки підлітка і тоді вже шукати шлях до «нового життя» дитини. Одна із причин девіантної поведінки підлітка є неблагополучна родина, в якій він виховувався, у якій злочин – норма. Також причиною правопорушень може бути те, що підлітки мають нестійку психіку і легко піддаються негативному впливу. Тут вже «не застраховані» й благополучні родини. Надмірна вимогливість, критика та брак душевного тепла спонукають дитину сприяти правопорушення як спосіб захисту чи привернення уваги до себе. Заходів для зниження рівня протиправної поведінки неповнолітніх безліч: призначати за перший злочин реальне покарання, а не на невеликий строк, тоді інші підлітки будуть боятися і не робитимуть дурниць; боротися з наркоманією, алкоголізмом, більшість правопорушень підлітки роблять під дією наркотичних засобів, які порушують свідомість; створювати робочі місця для підлітків, щоб вони мали змогу заробляти законно; проводити екскурсії у виховні колонії; зацікавлювати спортом. А саме головне, на нашу думку, батьки повинні турбуватися про своє «чадо», цікавитися інтересами дитини, проявляти свою любов. Саме від батьків, на нашу думку, залежить майбутнє їх дитини.

У боротьбі зі злочинністю немає простих рішень, це довгий та складний шлях деяких структур, а саме, в першу чергу, родини, школи, соціальних служб, правоохоронних органів. Пам'ятайте, легше заподіяти девіантної поведінки підлітків, чим боротися з злочинністю підлітків. Отже, злочин і злочинця необхідно розглядати в діалектичній єдності. Без цього неможливо розібратися в джерелах злочинного діяння, виявити механізм його вчинення. Адже злочинна поведінка, як і будь-яка поведінка людини, має дві основні групи ознак. Суб'єктивні – мотиви, мета, намір людини та об'єктивні – фізичні рухи і дії. Злочин, перш ніж втілитися в небезпечні для суспільства дії, проходить стадію

внутрішнього, психологічного визрівання. Людина спочатку вирішує, а вже потім вчиняє злочин. Сподіваємось, що суспільство схаменеться і буде більше уваги приділяти вихованню підростаючого покоління, тому що саме від молоді залежить майбутнє нашої країни.

Література:

1. Halleck S. Psychiatry and the Dilemmas of Crime. Berkeley: University of California Press, 1971. 382 p.

2. Бахур О. Психологічна характеристика підлітків з делінквентною поведінкою. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / Редактори-упорядники

В. Ільницький, А. Душний, І. Зимомря. Дрогобич: Посвіт, 2012. Вип. 3. С. 220

3. Даньшин И. Н. Детерминация преступности несовершеннолетних. Питання боротьби зі злочинністю: Зб. наук. пр. Харків: Право, 2004. Вип. 8. С. 75–78.

4. Моринець І.М. Проблеми девіантної поведінки молоді в умовах демократизації українського суспільства: питання теорії та практики/ І.М. Моринець. Львів: Вид-во Львів. держ. ун-ту, 1994 р. 143 с.

УДК 81`25

Філологічні науки

САМОРЕПРЕЗЕНТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДАЧА
В КОНТЕКСТІ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сайко К.О.,

*магістрантка Інституту філології,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

Анотація: *Запропоновану розвідку присвячено саморепрезентації українського перекладача в епоху невпинного розвитку комп'ютерних технологій та когнітивного перекладознавства. Встановлено*

беззаперечно панівний статус систем автоматизованого перекладу. На основі здійсненого опитування серед українських тлумачів розмежовано саморепрезентаційні опозиції «перекладач» та «пост-редактор».

Ключові слова: *перекладач, саморепрезентація, когнітивне перекладознавство, автоматизований переклад, опитування.*

Незабаром після зародження когнітивної науки поступово почала зростати зацікавленість до того, що відбувається в свідомості письмових та усних перекладачів. Така зацікавленість спричинилася до постановня *когнітивного перекладознавства* – галузі досліджень, що присвячена вивчання когнітивних аспектів (процесів) продукування та сприйняття інформації учасниками комунікативних ситуацій, до яких залучено понад одну мову. На початку ХХІ століття когнітивне перекладознавство, що раніше тісно перепліталося з когнітивною лінгвістикою, поступово починає переростати в окрему науку. Варто проте зауважити, що через міждисциплінарний (або ж конвергентний) характер когнітивних напрямів досліджень зв'язок між згаданими науками завжди буде наявним [1, с. 1-4]. Річ певна, що одним із прикладних аспектів когнітивного перекладознавства є розроблення новітніх систем автоматизованого та машинного перекладу.

Учені мають цілком різні погляди на технології автоматизованого перекладу. Деякі розглядають роботу над перекладом як певну форму взаємодії між людиною та машиною [2, с. 102]. Інші вчені вважають, що перекладацькі технології сприяють кращій продуктивності перекладача та якості трансляту [3, с. 128]. Третій погляд – побоювання щодо того, що професія перекладача незабаром зникне внаслідок значного поступу в галузі автоматизованого перекладу, адже останнім часом з'являється тенденція розглядати діяльність перекладача не як перекладання, а як пост-редагування, а перекладача, відповідно, як пост-редактора [4, с. 33]. Мейв Ологан своєю чергою вважає, що перекладання за допомогою перекладацьких технологій – це постійна боротьба між машиною та перекладачем за домінування, під час якого один чи інший бік здійснює поступки та йде на

компроміс; вона називає такий процес словосполучкою «*dance of agency*» [5, с. 344]. Вважається, що автоматизований переклад має розвиватися ще надто довго, аби здійснювати «повноцінні переклади» без втручання людини (до того ж ідеться лише про технічну галузь перекладу) [6].

Для того, аби з'ясувати тенденції в Україні, було здійснено опитування серед 100 українських перекладачів, що працюють з різними мовними парами. Як з'ясувалося, 90% опитуваних завжди послуговуються технологіями автоматичного перекладу (наприклад, Гугл-перекладачем), 5% – дуже часто, 5% – рідко. Уваговартним видається те, що жоден перекладач не обрав із запропонованих відповідей варіант «ніколи». Більшість із них вдається до систем перекладу через можливість заощадити час (45%) та краще зрозуміти вихідний текст (24%). Найцікавішим однак може видатися факт того, що 11% перекладачів вважають, що новітні технології сприяють забезпеченню кращої якості перекладу.

Окрім питання щодо частоти та причин використання різнорідного справилля для автоматизованого перекладу, перекладачі повинні були відповісти на питання щодо суб'єкта домінування під час роботи. З'ясувалося, що 44% перекладачів вважають, що доміантною є технологія автоматизованого перекладу. 38% перекладачів гадають, що чільна роля належить саме їм. 18% перекладачів стверджують, що вони однаково впливають на процес. Попри такі результати опитування більшість тлумачів, зокрема 76%, досі вважає себе перекладачами, майже чверть – пост-редакторами.

Отже, беручи до уваги результати здійсненого опитування, можна дійти висновку, що переважна більшість українських перекладачів завжди послуговується новітніми системами автоматизованого перекладу. Попри те, що саме вони є доміантними під час роботи над перекладом, більшість перекладачів усе ж віддає перевагу мати статус «перекладача», хоч і значна кількість тлумачів вважає себе «пост-редакторами».

Література:

1. Xiao K., Muñoz R. Cognitive Translation Studies: Models and methods at the cutting edge. *Linguistica Antverpiensia, New Series: Themes in Translation Studies*. 19. 2020. Pp. 1–24.
2. O'Brien Sh. Translation as Human-Computer. *Translation Spaces*. 1(1). 2021. Pp. 101-122.
3. Christensen T. C., Schjolader A. The Impact of Translation-Memory (TM) on Cognitive Processes: Student-Translator's Retrospective Comments in an Online Questionnaire. *Proceedings of the 8th International NLPCS Workshop: Special Theme: Human-Machine Interaction in Translation*. 2021. Pp. 119-130.
4. Krüger R. Lenkende Einflüsse von Übersetzungstechnologie auf den Fachübersetzungsprozess: Translation – Fachkommunikation – Fachübersetzung. Frank & Timme. 2020. S. 29-63.
5. Olohan M. Translators and Translation Technology: The Dance of Agency. *Translation Studies*. 4 (3). 2011. p. 342-357.
6. Machinelle Übersetzung mit DeepL. URL : <https://ehlion.com/de/magazine/maschinelle-uebersetzung-deepl/> (дата звернення – 15.10.2021).

THE CHOICE OF THE INSTRUMENTATION AMPLIFIER
CIRCUIT FOR THE WORK OF SWITCHING NODES

Зейналова Руксара Рафик кызы

заведующий лабораторией

Ахмедова Севиль Шахназар кызы

старший лаборант

Низяр Мустафаева Алиага кызы

магистр

Азербайджанский Государственный

Университет Нефти И Промышленности,

кафедра Электроники и автоматики,

Abstract: *Design of a guaranteed power supply system for a communication center with its own uninterruptible power supply with the requirements of the technical specifications and research of its operation.*

In the process of work: the calculations of the main units of the uninterruptible power supply were carried out, the DC power supply system was selected,

the total power consumption of the communication node was calculated, the compensating capacitors were calculated to achieve the required power factor value, the grounding device was calculated, a working model of an uninterruptible power supply with different types of control was simulated and oscillograms were obtained at all key operating points

Keywords: *signal conversion, differential amplifier, measuring amplifier.*

ВЫБОР СХЕМЫ ИНСТРУМЕНТАЛЬНОГО УСИЛИТЕЛЯ ДЛЯ РАБОТЫ УЗЛОВ КОММУТАЦИИ

Аннотация: *Проектирование системы гарантированного электроснабжения узла связи с собственным источником бесперебойного питания с учетом требований технического задания и исследования его работы.*

В процессе работы: проведены расчеты основных узлов источника бесперебойного питания, выбрана система питания постоянного тока, рассчитана общая потребляемая мощность

узла связи, рассчитаны компенсирующие конденсаторы для достижения необходимого значения коэффициента мощности, рассчитано заземляющее устройство, смоделирована рабочая модель источника бесперебойного питания с различными типами управления и получены осциллограммы при все ключевые рабочие точки

Ключевые слова: преобразование сигналов, дифференциальный усилитель, измерительный усилитель.

The main goal of the project is to develop a system for obtaining information about temperature with minimum allowable losses. [1,2] This goal is achieved by analyzing the methods of the necessary signal conversion, selecting the most rational options for signal processing, and formulating the requirements for circuitry solutions.[3]

Since the common-mode noise does not exceed 10V and the gain is not large, it will be enough to take the simplest differential amplifier. A diagram of the simplest differential amplifier is shown in Figure 1.

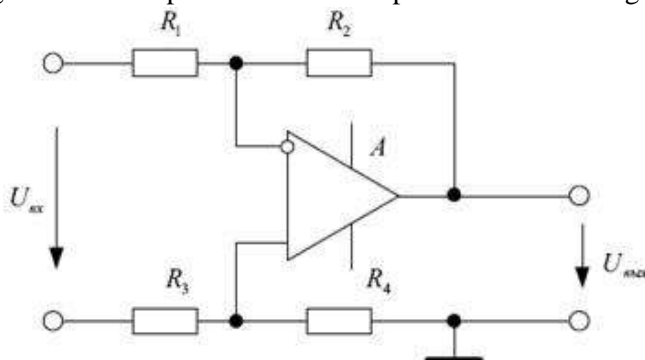

Figure 1 - Measuring amplifier

Figure 1 - Measuring amplifier

Calculation of the instrumentation amplifier

Determine the required gain:

$$K_{\delta} = \frac{U_{\text{вых.ном}}}{U_{\text{вх.ном}}} = \frac{1000}{130,095} = 7,686690495$$

where is the voltage at the output of the measuring amplifier;

- voltage at the input of the measuring amplifier.

Choosing the OP-37E operational amplifier.[4,5]

Now we select resistances and. They must meet the following conditions:

where is the input impedance of the op-amp;

$$R_2 // R_1 = \frac{U_{см}}{\Delta I_{ex}} = \frac{10 * 10^{-6}}{7 * 10^{-9}} = 1428,571429$$

where is the bias voltage of the op-amp;

- the difference between the input currents of the op-amp.

We accept 12Com;

We accept the resistance values with an accuracy of 0.005% for the E96 series.

References:

1. А.А. Сазанов и др. "Микроэлементные устройства в автоматике" - М.: Энергоиздат. 1991г.
2. В.С. Гутников "Интегральная электроника в измерительных устройствах" - Л.: Энергоатомиздат. 1988г.
3. А.Дж. Пейтон, В. Волш "Аналоговая электроника на операционных усилителях" - М.: БИНОМ, 1994г.
4. А.Л. Булычев и др. "Аналоговые интегральные схемы: Справочник" - Минск: Беларусь, 1993г.
5. М.В. Гальперин. "Практическое схемотехника в промышленной автоматике" - М.: Энергоатомиздат, 1987г.

СЕМАНТИКА КОЛЬОРУ В ПОВІСТІ «ВЕЧІР ПЕРЕД ІВАНА КУПАЛА» МИКОЛИ ГОГОЛЯ

Сальна Ю.В.

*студентка Інституту філології
КНУ імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Однією зі складових оточуючого середовища, що має істотний вплив на психо-інтелектуальний стан людини, є колір. Ми живемо в оточенні кольорів, але часто не помічаємо численні тонкощі різноманітних відтінків. Кольори є одними з найкрасивіших, а також одними з найбільш недооцінених аспектів фізичної реальності. Про значення і вплив кольорів написано безліч наукових статей і праць.

Першою працею вважається „Учення про колір” (1810) І.В. Гете, у якому автор наголошував на значенні емоцій і досвіду в сприйнятті кольору. За характером впливу на людину Й. В. Гете розподілив кольори на чотири основні групи:

- ті, що збуджують: кольори так званої «червоної» групи (червоний, жовтий, жовтогарячий, лимонний);
- ті, що оживлюють: кольори «синьої» групи (синій, фіолетовий);
- ті, що підбадьорюють;
- ті, що призводять до смутку, неспокою, викликають неприємні відчуття.

Проміжним кольором, як вважає дослідник, є зелений, що має заспокійливу, умиротворювальну, врівноважувальну дію.

Отже, барва лише в художньому творі однаковою мірою має можливість передавати як зовнішні ознаки предметів, так і внутрішню суть, психологізм образів, адже колір розглядається завжди у певному контексті. На цьому наголошують дослідники поетичного слова: Ю. Тинянов: «малюнок потрібно розглядати, очевидно, не сам по собі, він щось повинен доповнювати в творі,

чимось збагатити, у чомусь конкретизувати його» [5, с.311]; М. Гей: «в слові є все для того, щоб воно безвідмовно служило різним потребам людського суспільства. Воно має у своїй природі і логічний, і символічний начала. Але йому властиві повною мірою і відзнаки, що відображають прямі відносини людини і навколишнього світу, відносини, які відображають світ в слові і тим самим особливо істотні для розуміння його естетичного змісту, що виявляється за певних умов» [7, с.13].

Сила кольору полягає в тому, що він здатен „обійти” захисні механізми нашої свідомості та діяти на підсвідомому рівні. Тому колір є дуже привабливим засобом для психологічних маніпуляцій з метою впливу на людину, оскільки доведено, що велику частину інформації про зовнішній світ людина сприймає через почуття, 90 % знань через зір. Достовірно встановлено, що колір викликає підсвідомі асоціації у кожного з нас. Урівноважене у відношенні кольорів середовище привертає увагу, створює творчу атмосферу, заспокоює і поліпшує перебіг спілкування людей між собою. Кольори впливають на почуття, тобто викликають психологічні реакції: поліпшують або погіршують настрій, почуття; створюють теплу й задушевну або холодну й непривітну атмосферу навколо людини тощо.

Теорія про світло-кольорову палітру художнього твору має давню історію у світовій літературі. З давноминулих часів надавалося особливе значення розумінню сутності фарб, що знайшло відображення в стародавніх вченнях. У стародавніх людей асоціювався з містичними силами. У художній літературі колористика простежується в пейзажах, портретних характеристиках, емоціях героїв, ліричних відступах, інтер'єрах. Таким чином автори творів прагнуть якнайточніше відтворити час, місце зображеної події, поглибити сприймання читачем твору, підкреслити за допомогою кольорів утвердження або заперечення певної думки, розкрити психологію героїв.

Колір – це усвідомлений, ретельно продуманий прийом, який допомагає художникові слова виразити свої думки і відчуття. Зрозуміти значення кольорів означає проникнути в глибини

підсвідомості письменника, досягнути своєрідність його творчої лабораторії, його індивідуальних рис авторського бачення. Зрозуміло, що у кожного видатного митця своє вміння використовувати кольори, своє осмислення цієї проблеми.

Можна стверджувати, що світ кольору дуже багатогранний. Колір є невід'ємною частиною комунікації. Саме врахування особливостей сприйняття і використання кольору представниками різних народів допомагає глибокому осмисленню текстів творів художньої літератури, створених народами світу, а також у максимально точному відтворенні їхнього змісту українською. Щоб зрозуміти себе, молодь має пізнати світ, і в першу чергу, світ символіки, що оточує нас. Цьому допоможе символіка кольору, що вживається у творах української літератури. Автори втілюють свій задум у кольорових образах і картинах, і відтворювана дійсність набуває специфічного забарвлення (воно зумовлене їхнім баченням світу). У творах завжди велике значення приділено кольором і його психологічним властивостям. Колір значно впливає на людей: притягує нас і до нас, викликає різноманітні емоції, зумовлює раптові почуття і навіть фізіологічні реакції.

Отже, *об'єктом* дослідження є повість «Вечір перед Івана Купала» Миколи Гоголя. *Предмет* дослідження – семантика кольорів у творі «Вечір перед Івана Купала» Миколи Гоголя.

Актуальність роботи полягає в тому, що не так багато дослідників досліджували саме значення кольорів у творчості Миколи Гоголя, адже в його творах, сповнених містики та філософії, важлива кожна деталь.

Метою дослідження є осмислення значень кольорів.

Мною була розглянута робота Миколи Гоголя "Вечір перед Івана Купала". У повісті використовується мало кольорів. Найчастіше зустрічаються такі кольори: чорний (9 разів), червоний (7 разів), синій (5 разів), рожевий (3 рази) та білий (2 рази). Також Гоголь використовує кольори дорогоцінних металів: золотий (4 рази) та срібний (2 рази).

У словосполученні "красні дівчата" [9, с.40] червоний для автора означає красу. Але цей колір має й інші значення.

Наприклад, "Все освітілось для нього червоним світлом" [9, с.46] червоний, скоріше всього, означає повну втрату самоконтролю і "...освітив усю хату чевоним світлом"[9, с.50] колір означає жах, кровопролиття та трагедію.

Чорний, який є основним у цій повісті, є неоднозначним, як і червоний. Наприклад, в поєднанні з іменником "брови" ("Чорно-бровим дівчатам") [9, с.41], він родючість та жіноче начало, "...волося її, чорне, як крило ворона..." [9, с.41], " Брови, мов чорні шнурочки " [9, с.41] - жіноча краса. А "чорний ворон" [9, с.43] і "чорний собака" [9, с.45] для автора - породження зла, символ.таємниці.

Синій також має два значення - мирний, спокійний ("з гарним синім верхом" [9, с.41]) та небезпечний, колючий, смертоносний, відчуждений ("синій, мов мрець; синє полум'я вихопилося з землі" [9,с.45]).

"Рожеві губки" [9, с.42], щоки "...рожевої барви" [9, с.41] Пидорки (головна героїня) мали призначення показати життя, яким наповнене її молоде тіло, а також енергію її внутрішнього світу. На мою думку, це найпозитивніший колір усєї повісті. Білий колір був багатозначним у всі часи та у всіх народів. Головне його значення - світло. Білий - символ краси, чистоти і невинності. Це значення використовується в описі білого личка Петра від імені Пидорки ("цілувала б його біле личко [9, с.42]").Та в сполученні "білим простирадлом" [9, с.46] була накрита дитина-жертва, для того, щоб посилити відчуття невинності жертви.

Карим кольором характеризує оповідач Петра (головного героя) через "його карі очі" [9, с.42].Цікаво зауважити, що карі очі красиві не тільки через свою рідкість, але й тому, що вже в старовину було відомо, що люди, які володіють "очима" такого кольору, менш схильні до хвороб і мають більш гострий зір. Людей з такими очима природа обдарувала красою, емоційністю та розумом. Очевидно, срібний і золотий кольори автор використовує для того, щоб виникло почуття цінності описуваного і відчуття його безмежної краси.

Саме кольори дозволяють нам, читачам, поринути у новий незвіданий світ – світ фантазій, історій та мрій. Сьогодні навіть важко уявити життя і художню літературу без кольорів і їх відтінків.

Література:

1. Білий А.І. Мастерство Гоголя: Исследование. М. 1996.
2. Гоголь М. В. Програмні твори/Післямова Шевчука.- К.: Обереги, 2000.- 351 с. – (Зарубіжна л-ра в освіті. Хрестоматія І)
3. Кухаренко В. А. Интерпретация текста: Учебное пособие для педагогических институтов.—Л.: Просвещение, 1979.—327с.
4. Белецкий А.И. В мастерской художника слова.— М.: Высшая школа, 1989. – 160с.
5. Тынянов Ю.Н. Поэтика. История литературы. Кино. – М.: Наука, 1977.– 574с.
6. Виноградов В.В. Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика. – М.: Высшая школа, 1963. – 406с.
7. Гей Н.К. Искусство слова: О художественности литературы. – М.: Наука, 1967. – 364 с. <http://sss.kpi.ua/korisna-informaciya/misc-e-ta-rol-koloriv-u-zhitti-lyudini.html> [Електронний ресурс]

Філологічні науки

РОЛЬ МОВИ У СУСПІЛЬСТВІ

Мірошніченко Л.В.,
*Кандидат філологічних наук,
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*
Капелька Ольга Андріївна
м. Дніпро, Україна

Обрана тема має актуальні позиції через те, що мова є невід’ємною частиною суспільства і має вузький зв’язок з ним. З одного боку, мову створює і розвиває народ, а з іншого, якщо не існувало би мови, то і суспільство опинилося б в занепаді. У ролі

обслуговування людства постають різні фактори - техніка, культура, релігія, наука тощо, втім, мова посідає центральне та найбільш значуще місце серед усіх, через те, що наділяє послугами всі, без винятку, сторони життя суспільства. Взявши для порівняння релігію та мову, можна зробити такі висновки, що перша забезпечує окрему групу людей, а друга усі, які можливі.

Стан мови, загалом, її розвиток та функціонування залежить від стану самого суспільства. Мова може відображати соціальну диференціацію громади-поділ на класи. На стан також впливають демографічні процеси, до них входять міграційні процеси, зміни кількості населення тощо, а також розвиток науки. Саме суспільство також має можливість з певною метою впливати на мову та її процеси. Від такої політики залежить мовлена ситуація у державі: головна верхівка може давати поштовх розвитку багатомовності в країні, затримувати або звужувати функціонування мов недержавних націй, що може привести і до повного занепаду. Яскравим прикладом можуть стати такі країни як СРСР та Німеччина. Внаслідок онімечення у першій половині 18 ст. зникла полабська мова, за нею, приблизно в той самий період слідує прусська та лужицька. Також, якщо брати у рахунок СРСР, занепадом понад 90 мов була зумовлена русифікація на території країни.

Обмеження функціонування і відмирання мов викликає використання людьми нерідної мови у житті, навчальних закладах, масовим винищенням населення, які володіли певною мовою, можливим насильницьким виселенням корінних жителів з їхньої рідної території [1].

Політика мови відноситься і до налагодження літературної мови, тобто до вироблення концепції усних та писемних правил та норм, наприклад орфографічних, лексичних чи орфоепічних, у сфері вживання, також до розвитку термінології.

Мова також є найважливішим концептом спілкування між людьми. Має дуже сильний зв'язок з мисленням, тому що не може відбуватися когнітивних процесів без знання конструкту мови. Ці дві взаємопов'язані структури мають глибоко суспільний характер - не тільки за природою, а й за функцією. За

допомогою мислення відбувається пізнавальна діяльність людини, а її мислення можуть мати шанс на існування тільки при наявності знань мовного матеріалу та його бази.

Мова також є загальнонародним явищем. Народ може сприйматися як творець і носій мови. Одна особа, незважаючи на її значимість у країні, не в змозі змінити її. Прикладом може послугувати Тарас Шевченко, якого знає чи не весь світ. Він є зачинателем сучасної української літератури. Також сворив не більше десятка слів, але похідними вже були прості існуючі слова. Це є доказом, що навіть геніальна особа не здатна змінити мову, а лише відкрити для усіх інших скриті таланти рідної мови, а також дати поштовх розвитку, шляхом застосування вже відомої інформації.

Як казав академік Марр: «Оскільки мова є загальнонародним явищем, вона не може бути класовою». Існування ієрархії було завжди і уявлення про те, що кожен клас у суспільстві використовував би власну мову привело б до такого висновку, що такого роду суспільство взагалі припинило своє існування, тому що відбувався би вічний хаос і неможливість налагодити механізм його функціонування. Заперечуючи класовий характер мови, не можна заперечувати класовий підхід до використання мови. Він виявляється, по-перше, у використанні чужої мови в повсякденному житті вищих класів. Наприклад, коли партійна номенклатура у радянський період переходила на «панську» російську мову, таким чином відчужуючи українську, привласнюючи цій мові клеймо колхозу. По-друге класовий підхід розуміється у виробленні соціального діалекту. Диференціацією суспільства зумовлена особлива мова декласованих елементів - жебраків, злодіїв, бомжів тощо. Це своєрідні засекречені таємні мови, створені з метою "зашифрування" від посторонніх передаваного повідомлення[2].

Висновок

Отже, розглядаючи цю тему, можна зробити один єдиний висновок: «мова потрібна у світі, країні, суспільстві та народі. Мова є супутником комунікації, організацією влади, розвитком

культури та духовних цінностей держави. Мова не може бути класового характеру, через те, що у світі панував би хаос, вища верхівка використовувала б свої особисті слова, вирази, таким чином, пригнічуючи більш нижчі класи суспільства. Люди банально би не розуміли одне одного, а коли немає розуміння, то немає ні спокою, ні миру та умиротворення відповідно.

Література:

1. *Мовна політика*, [Електронний ресурс] https://uk.wikipedia.org/wiki/Мовна_політика

2. *Мова і суспільство*, Електронний ресурс: https://pidru4ni-ki.com/1914021848048/dokumentoznavstvo/mova_suspilstvo

---

УДК 338.1:330.3:332.1: 339.9

Економічні науки

ОСОБЛИВОСТІ КЛАСТЕРНОЇ ПОЛІТИКИ НІМЕЧЧИНИ

Трушкіна Н. В.

*к. е. н., старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики і розвитку підприємництва
Інститут економіки промисловості НАН України
м. Київ, Україна*

Шипоша В. А.

*викладач кафедри обліку і аналізу господарської діяльності та менеджменту
ТОВ «Інститут науково-педагогічної та виробничої інфраструктури»
м. Слов'янськ, Україна*

Анотація: Проаналізовано й узагальнено досвід Німеччини з реалізації кластерної політики, що сприяє формуванню належного інституційного середовища, підвищенню конкурентоспроможності національної економіки та посиленню конкурентних позицій країни у європейському й глобальному просторі.

Ключові слова: кластеризація економіки, кластерна політика, кластерна ініціатива, кластерний підхід, кластерна структура, типи, моделі, механізми, інструменти, фінансування, організаційно-правові форми, ефективність, сталий розвиток.

В умовах глобальної економіки і зміни ролі та значення основних суб'єктів соціально-економічного розвитку джерела конкурентних переваг галузей і регіонів усе більше залежать від місцевих чинників і особливостей ресурсного потенціалу. Саме кластери дозволяють мобілізувати новий ресурс – мережева організація територій. Стимулом поширення кластерів у більшості європейських країн протягом останніх десятирічч стало обмеження потенціалу великих інтегрованих підприємств на динамічних глобальних ринках [1]. Отже, передова європейська практика переконливо доводить ефективність і закономірність виникнення різного виду кластерів. На сьогодні формування кластерів стало важливою частиною державної політики країн-членів ЄС. «Європейський Кластерний Меморандум» (2008 р.), «Віденський Маніфест Кластеризації» (2012 р.) визначили кластерний розвиток як основний механізм підвищення конкурентоспроможності економіки країн-членів ЄС, визначивши відповідні пріоритети національних програм.

Німеччина належить до країн-піонерів кластерної політики, яка почала впроваджувати перші програми кластерного розвитку понад 25 років тому. З середини 1990-х років було ініційовано широкий перелік схем фінансування розвитку кластерних структур. Наприклад, конкурс «Bio Regio Competition» (1995 р.), «Leading-Edge Cluster Competition» (2007 р.), «Go-Cluster Initiative» (2012 р.). За рівнем кластеризації Німеччину віднесено до мікрорівня. Серед кластерних стратегій у Німеччині впроваджено Національну рамку для регіональних стратегій [2].

Особливостями кластероутворення у цій країні є гнучке і рівноправне співробітництво малих, середніх і великих підприємств. Для їх успішної взаємодії реалізуються такі заходи державної підтримки, як заохочення розвитку високих технологій; заохочення консолідації зусиль промисловості і наукових центрів; фінансування промислових кластерів з федеральних і місцевих джерел. При цьому варто відмітити, що у Німеччині використовуються заходи у сфері розвитку кластерів як інструменти реалізації регіональної та інноваційної політики.

Нині у Німеччині сформувалися кластери у різних галузях економіки, які успішно функціонують. І це дозволяє говорити не лише про необхідність формування кластерів, а й про ефективність їхньої роботи як з боку учасників кластерних утворень, так і у межах регіонів та країни в цілому. Так, аналіз галузевих особливостей кластерних структур у ряді європейських країн показує, що у Німеччині кластери функціонують здебільшого у таких сферах економічної діяльності: хімічна промисловість, машинобудування та інженерія, біотехнології та медицина. Крім цього, у країні успішно діють транспортні, транспортно-логістичні та морські кластери, які об'єднують учасників транспортного процесу. У листопаді 2005 р. у Парижі створено Європейську мережу морських кластерів (ENMC, European Network of Maritime Clusters), яка включає морські кластерні організації, у тому числі й Німеччини – Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie. Для приморського регіону Шлезвіг-Гольштейн характерним є національний масштаб діяльності. Ініціатором створення переважної більшості морських кластерів Німеччини виступають владні структури (top-down, «зверху-вниз»). Як правило, сфера їх спеціалізації – портова (наприклад, Гамбург).

На даний час у Німеччині впроваджено 4 національні програми кластерного розвитку, які діють до 2022 р. Створення та функціонування кластерних структур відбувається за рахунок регіональних бюджетів і структурних фондів Європейського Союзу [3]. За даними European Observatory for Clusters and Industrial Change [4], регіональні програми кластерного розвитку Німеччини тісно пов'язано з національними програмами та кластерними програмами ЄС.

У Німеччині як і у більшості розвинених країн здійснюється пряме фінансування з боку держави програм розвитку кластерів [5-11]. Таким чином реалізуються програми BioRegio, InnoRegio, «Кращі кластери», які мають високу ефективність. Наприклад, у результаті реалізації програми BioRegio кількість біотехнологічних компаній зросла у три рази, створено понад 9 тис. робочих місць. Це призвело до розриву між Німеччиною і Великобрита-

нією у сфері біотехнологій, дозволивши Німеччині стати європейським лідером у цьому секторі.

Варто зазначити, що для розвитку кластерів у Німеччині також створюються інвестиційні та венчурні фонди; застосовується пільгове кредитування (з низькою або нульовою відсотковою ставкою); впроваджується концепція мережевої взаємодії тощо.

Згідно з даними платформи «Clusterplattform Deutschland», у Німеччині діє 435 кластерних ініціатив, які охоплюють 37 сфер застосування, з особливим акцентом на: технології виробництва; екологічно чисті технології; автомобільна промисловість; охорона здоров'я / біологічні науки; інформаційно-комунікаційні технології та цифрова інтеграція; транспортно-логістичні технології.

Розмір кластерів у Німеччині варіюється залежності від галузі та регіону. У середньому кластерна ініціатива налічує 125 членів. Однак близько третини німецьких кластерних ініціатив налічує менше 50 членів. У наукомістких галузях (наприклад, біо-і нанотехнології), кластери, як правило, менші за розміром, оскільки велику роль відіграє досвід бізнесу та інститутів у специфічних галузях. Кластери у «традиційних» галузях зазвичай більше за розміром (наприклад, в автомобільній або харчовій промисловості).

За даними опитування, проведеного ІНК «Technologiepolitik in Baden-Württemberg», серед переваг для членів кластерів вказано такі: розширення контактів з іншими компаніями (86% респондентів); налагодження контактів з потенційними партнерами зі співробітництва (70%); одержання інформації про технологічні розробки (63%); налагодження контактів з дослідницькими й інноваційними установами (47%); зміцнення іміджу (24%); вихід на нові сегменти ринку (19%).

Як правило, кластерні ініціативи у Німеччині організовано у формі асоціацій. Найчастіше управління кластером здійснюється вже існуючою організацією. Організаційно-правова форма відображає стратегічну спрямованість кластерної ініціативи (наприклад, роль комерційної діяльності та відкритість для нових членів кластеру).

У більшості випадків форма асоціації обирається через свою гнучкість для інтеграції нових членів. Іншою альтернативою є закриті акціонерні товариства – особливо у випадках, коли комерційна діяльність відіграє значну роль, а членство є фіксованим. Деякі кластери – особливо великі – використовують гібридні моделі, які поєднують риси ЗАТ та асоціацій (наприклад, кластер «it's OWL»). Загальноприйнятою практикою є, коли існуючі організації – такі як агенції з розвитку – організують управління кластерами. Таким чином, можна одержати синергетичний ефект, а організаційна структура управління кластером отримує доступ до експертизи та мережі контактів керуючої організації.

Фінансові моделі німецьких кластерних ініціатив зазвичай поєднують різні джерела фінансування. Зокрема важливе значення мають державне фінансування та членські внески. Державне фінансування надається на федеральному та земельному рівні в Німеччині. Крім того, часто сюди інтегрується фінансування з джерел програм і проєктів ЄС. У багатьох випадках початкова стадія розвитку кластера фінансується переважно з державних джерел, а у подальшому доходи генеруються в основному за рахунок членських внесків та надання платних послуг. У східній частині Німеччини кластерні ініціативи більшою мірою покладаються на державне фінансування. У західній частині фінансові моделі здебільшого базуються на членських внесках і платних послугах (послуги навчання та набору персоналу; візити на торгові ярмарки; створення платформ електронної комерції тощо).

Виходячи з вищевикладеного можна дійти такого висновку. Кластерна модель є дієвим інструментом забезпечення ефективного розвитку національної економіки Німеччини та трансформації інноваційної екосистеми, що визначено цілями застосування кластерного підходу. Формування кластерів як вертикально інтегрованих підприємств і організацій взаємозалежних галузей, що мають, як правило, спільну науково-дослідну основу й адекватні елементи системи управління, є перспективним інструментом забезпечення розвитку національної та регіональних економік із

мультиплікаційним ефектом. Саме кластери визнано найбільш ефективними засобами регіональної політики, що стимулює розвиток регіонів на основі використання місцевих умов, ресурсів і конкурентних переваг.

У подальших дослідженнях планується розробити рекомендації щодо інституційного забезпечення розвитку кластерних структур у регіонах України з урахуванням європейського досвіду та удосконалити методичний підхід до оцінювання їх ефективності.

Література:

1. Формування територіальних кластерів як інструменту регіонального розвитку: наук. розробка / В. В. Мамонова, Ю. О. Куц, О. М. Макаренко та ін. Київ: НАДУ, 2013. 36 с.
2. Карпенко О. О., Переверзєва І. Ф. Європейський досвід формування та функціонування кластерів у приморських регіонах. *Економіка та держава*. 2017. № 12. С. 93-99.
3. Національна програма кластерного розвитку до 2027 року. Концепція. Орієнтири розвитку. Рекомендації / О. Юрчак та ін. Київ: АППАУ, Платформа Industry4Ukraine, 2020. 76 с.
4. European observatory for clusters and industrial change. Summary Report on lessons learnt from fostering modern Cluster Policy in regions in industrial transition. Brussels: European Commission, 2019. 28 p.
5. Шипоша В. А. Зарубіжний досвід функціонування кластерних утворень. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 24. Ч. 3. С. 148-151.
6. Kwilinski A., Trushkina N. Logistics cluster as an institution of regional development in the context of economic modernization. *Science and practice: collection of scientific articles*. June 28, 2019, University of Macedonia. Midas S.A., Thessaloniki, Greece, 2019. P. 55-59.
7. Shiposha V. The role of clusters in modern global economy. *Three Seas Economic Journal*. 2020. Vol. 1. № 2. P. 67-70. <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2020-2-11>.

8. Trushkina N., Dzwigol H., Kwilinski A. Cluster Model of Organizing Logistics in the Region (on the Example of the Economic District “Podillya”). *Journal of European Economy*. 2021. Vol. 20. No. 1. P. 127-145. <https://doi.org/10.35774/jee2021.01.127>.

9. Liashenko V., Ivanov S., Trushkina N. A Conceptual Approach to Forming a Transport and Logistics Cluster as a Component of the Region’s Innovative Infrastructure (on the Example of Prydniprovsky Economic Region of Ukraine). *Virtual Economics*. 2021. Vol.4. No.1. P.19-53. <https://doi.org/10.34021/ve.2021.04.01> (2).

10. Трушкіна Н. В., Шипоша В. А. Реалізація кластерної політики як стратегічний напрям національної економіки Японії. *Science, theory and practice: Abstracts of IV International Scientific and Practical Conference (Japan, Tokyo, October 12–15, 2021)*. Tokyo: International Science Group, 2021. P. 85-92. <https://doi.org/10.46299/ISG.2021.IV>.

11. Трушкіна Н. В., Шипоша В. А. Кластерний підхід як основа стратегій регіональної економіки: досвід США. *Modern directions of scientific research development: Proceedings of the 5th International scientific and practical conference (USA, Chicago, October 28-30, 2021)*. Chicago: BoScience Publisher, 2021. P. 855-862.

СИСТЕМА ЗАХОДІВ СТИМУЛЮВАННЯ ЩОДО СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ В УКРАЇНІ

Колісецький С.М.,

*слухач Навчально-наукового інституту
публічного управління та державної служби
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Анотація: У статті проаналізовано основні механізми стимулювання щодо створення, розвитку та функціонування індустріальних парків. Досліджено різні системи фінансових механізмів стимулювання індустріальних парків.

Ключові слова: індустріальний парк, механізм стимулювання, система стимулювання.

Негативні тенденції у розвитку української економіки впродовж останніх років та прогнози щодо їхнього продовження у 2015 р. вимагають пошуку синергетичних механізмів стимулювання економіки, здатних активізувати економічну й інвестиційну діяльність і одночасно забезпечити структурно-технологічну модернізацію виробничого комплексу.

До таких механізмів належить створення індустріальних парків. Інвестування на території індустріальних парків є сприятливою для інвестора формою ведення бізнесу й одночасно ефективним механізмом державної промислової й інвестиційної політики та політики регіонального розвитку.

Особливості розвитку інноваційної сфери виробництва, у тому числі за рахунок розвитку нових форм, висвітлювали у своїх наукових працях такі видатні фахівці, як В. Андріанов, А. Асаул, Н. Гальчинська, А. Гончаров, В. Евтушина, Л. Загвойська, Н. Зубаревич, С. Іванов, В. Ляшенко, О. Молдован, А. Новіков, С. Приходько, К. Рудий, Д. Санатов, А. Селіванов, Д. Черток та ін. Однак необхідно зазначити, що питання потребує подальшого дослідження та генезису.

В індустріальних парках застосовуються сучасні технології та інновації у виробничих процесах, виробляють високоякісні товари, поліпшується дослідницький потенціал країни. Діяльність індустріальних парків створює сприятливі умови для розвитку малого і середнього бізнесу, співпраці з іноземними економічними суб'єктами, і тому позитивно впливає на конкурентоздатність, продуктивність праці і підвищення рівня зайнятості населення, вирішення проблем працевлаштування тощо. Держава передбачила перелік стимулів для створення та розвитку індустріальних парків.

Система фінансових механізмів стимулювання технологічних парків полягає у звільненні від перерахування до бюджету сум ввізного мита і застосуванні 20-ти відсоткової норми прискореної амортизації. За обсягами таке стимулювання є незначним і недостатнім з огляду на складну організаційно-бюрократичну процедуру входження до Реєстру технологічних парків України та набуття права на згадані стимули.

Система механізмів стимулювання для наукових парків передбачає лише звільнення від перерахування до бюджету сум ввізного мита. Ця система стимулювання, залежно від статусу індустріального парку та фактично є трирівневою.

Система стимулювання першого рівня доступна для всіх індустріальних парків і передбачає такі стимулюючі механізми:

організаційно-інформаційні:

✓спрощена процедура доступу до виробничих площ для ініціатора і/або керуючої компанії та учасників індустріального парку в межах індустріального парку (набуття прав власності на земельну ділянку державної та комунальної власності) та подальше гарантування прав на земельні ділянки у межах індустріального парку;

✓інформаційно-консультативна підтримка з боку Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України ініціаторів створення індустріальних парків, керуючих компаній та потенційних учасників, представників органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, бізнес-середовища

щодо умов створення та функціонування, розроблення концепцій індустріальних парків, визначення придатних для створення індустріальних парків земельних ділянок в регіонах України тощо;

фінансові:

✓ можливість отримання коштів з державного чи місцевих бюджетів для фінансування комплексу заходів щодо вибору території індустріального парку та її облаштування на землях державної чи комунальної власності.

Система стимулювання другого рівня передбачає додатковий механізм, доступний лише для індустріальних парків, включених до Реєстру індустріальних парків [1], а саме державну фінансову підтримку:

учасники індустріального парку звільняються від:

✓ пайової участі у розвитку інфраструктури населених пунктів у разі будівництва об'єктів у межах індустріального парку;

✓ сплати ввізного мита за ввезення устаткування, обладнання та комплектуючих до них, що не виробляються в Україні та не є підакцизними товарами, для здійснення господарської діяльності у межах індустріальних парків;

керуючі компанії та ініціатори створення – суб'єкти господарювання:

✓ звільняються від пайової участі у розвитку інфраструктури населених пунктів у разі будівництва об'єктів у межах індустріального парку;

✓ отримують безвідсоткові кредити (позики), цільове фінансування на безповоротній основі для облаштування індустріальних парків;

✓ звільняються від сплати ввізного мита за ввезення устаткування, обладнання та комплектуючих до них, матеріалів, що не виробляються в Україні та не є підакцизними товарами, для облаштування індустріальних парків [2].

Для суб'єктів, що звільняються від сплати ввізного мита, передбачено вичерпний перелік можливих варіантів використання вивільнених коштів, а саме: облаштування індустріальних парків, запровадження новітніх технологій, збільшення випуску

продукції та зменшення витрат за видами господарської діяльності, здійснення науково-дослідної діяльності, повернення кредитів та оплати інших запозичень, а також сплата відсотків за такими кредитами та запозиченнями.

Така норма надає керуючим компаніям та суб'єктам господарювання індустріальних парків додаткові фінансові ресурси для забезпечення їхньої організаційно-виробничої та науково-дослідної діяльності [3].

Система стимулювання третього рівня розробляється і розповсюджуватиметься лише на індустріальні парки зі статусом національного проекту. Визначається механізм надання індустріальному парку статусу національного проекту. Такий статус отримують індустріальні парки, які матимуть національний масштаб та вирішуватимуть завдання державної ваги.

Очікується, що економічні умови для цієї групи індустріальних парків, в т.ч. щодо державної фінансової підтримки, мають включати поряд із визначеними стимулами для індустріальних парків першого і другого рівнів додаткові преференції та бути найбільш сприятливими і привабливими для інвесторів.

Література:

1. Механізм прийняття рішення про включення індустріального парку до Реєстру індустріальних (промислових) парків визначений Законом України «Про індустріальні парки» та Постановою Кабінету Міністрів України від «Про затвердження «Порядку прийняття рішення про включення індустріального (промислового) парку до реєстру індустріальних (промислових) парків» № 216 16.01.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/216-2013-%D0%BF>.

2. Про індустріальні парки : Закон України від 21 червня 2012 року № 5018-VI [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>.

3. Індустріальні парки – крок до покращення інвестиційного клімату [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukr-project.gov.ua/node/25>.

NOTES
